

Ден на ЗМРХ

Македонски Глас

Година XXI 2013.
 СЕПТЕМВРИ – ОКТОМВРИ
 RUJAN – LISTOPAD
 ЦЕНА 5 КН

БРОЈ
85

ISSN 1333-7769

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXI
 Август-септември
 Календар-гидан 1993

ВЕСНИК НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА-ЗАГРЕБ

НАЦИОНАЛНИ ДРУШТВИ И ИНИЦИАТИВИ 1903-1993 СТР. 3, КИРИЛ И МЕТОДИЈ ВО КУЛТУРАТА НА СЛОВЕНСКИТЕ НАРОДИ СТР. 6, ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА КУЛТУРА СТР. 7, ЛИЧНОСТИ НА СОНАРАДНИЦИ ЗА НАЈБОЛЕШИОТ КАРИКЕР НА ЧИЧО ДИМИТАР НАШВА МИХАИЛО НАШВА СТР. 9

Достојни амбасадори на татковината

Слика на проф. д-р Александар Мугоски

Во чест на св. КИРИЛ И МЕТОДИЈ МАКЕДОНСКА МОЛИТВА ВО ЗАГРЕБ

Наша: Огнен Балдишкин
 Стр. 6

Читачка Служба Манастир во Загреб
 Службено: Служба за Сопственост
 Службено: Служба за Сопственост

Две децении со Македонски глас

Сè во чест на Тоше

PROCULIN®

Za Vaše oči

KAPI ZA OKO (naphazolinum)

- ✓ Kod alergijske upale očiju
 - ✓ Kod crvenila i svrbeži očiju
- 1-2 kapi, 4 puta dnevno

TEARS (umjetne suze)

Medicinski proizvod

- ✓ Vlaži i štiti suhe oči
- 1 kap u oko 2-3 puta dnevno

LENS (otopina za leće)

Medicinski proizvod

- ✓ Za sve vrste kontaktnih leća
- ✓ Preporučuje se za osjetljive oči
- ✓ Antibakterijska kutija

ALKALOID
Brinemo o zdravlju

PRIJE UPOTREBE PAŽLJIVO PROČITATI UPUTU O LIJEKU ILI MEDICINSKOM PROIZVODU.
ZA OBAVIJESTI O INDIKACIJAMA, MJERAMA OPREZA I NUSPOJAVAMA UPITAJTE SVOG LIJEČNIKA ILI LJEKARNIKA

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Лектура: Марија Георгиева-Петриќ

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Тинка Барбутов Крстева

Мирјана Мајиќ

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Васил Тоциновски – Ријека

Елена Кипровска Кнежиќ – Задар

Биљана Митревски – Сплит

Тодор Брдарски – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH
posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr

zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Орце Ламбевски

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

**Агол на уредникот
Urednikov kutak**

Јубилеј

Гите ние одвреме-навреме славиме некакви јубилеи. Брачни, работни, партиски, градски, државни... Но, овој број на „Македонски глас“ го посветуваме на еден, за нас, посебен јубилеј – 20 години од постоењето на списанието на Заедницата на Македонците во Хрватска. Весникот кој цели 20 години нè информира и ни дава можност да бидеме во тек со сите активности на Македонците во Хрватска, организирани во нивната Заедница.

И како што хрватскиот културен бард, Мирослав Крлежа, уште пред неколку децении мудро заклучи дека весниците во светот се најверно огледало на една држава, денес со една мала историска ретроспектива можеме да кажеме дека во сегашниот дискурс, весниците што ги претставуваат националните малцинства се уникум сами за себе и даваат не само слика, туку и визија на оние на кои и за кои се наменети.

Токму таа приказна ја препознале пред две децении и ни ја раскажуваа сите овие години Огнен Бојаџиски, Благоја Јовановски и Марина Апостоловска, како главни уредници на „Македонски глас“. Движечката сила на македонските интелектуалци ја поттикна идејата и ја претвори во стварност.

Бројни настани, бројни фотографии беа прикажани во изминативе две децении. Дваесет години заедно со дописниците и соработниците, „Македонски глас“ достоино опстојува во медиумскиот простор. Информираме, пренесуваме, коментираме за настани кои се случиле во Хрватска, но секогаш ја одржуваме и врската со нашата матична земја – Македонија.

Им благодарам на сите оние кои досега успеаја да го одржат „Македонски глас“.

Нека му е честит роденденот на нашето списание кое влегува во зрелите години на своето постоење.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Списанието „Македонски глас“ одбележи 20 години постоење

Две децении Македонски глас стои на браникот на одбраната на нашиот идентитет – наша мисија која ја пренесуваме на идните генерации

Првото и единствено македонско списание во Република Хрватска Македонски глас, на 12 ноември 2013 година со промоција на популарниот загребски саем на книгата *Интерлибер* ја одбележи 20-годишнината од своето постоење. Промоцијата беше организирана во соработка со Советот на МНМ за Град Загреб, а ја посетија бројни заинтересирани посетители, меѓу кои беше и македонската амбасадорка во РХ, Даниела Караџоска. За ова информативно списание во из-

даваштво на Заедницата на Македонците во РХ, во кое дописниците од Загреб, Пула, Риека, Осиек, Сплит и Задар, со своите прилози секојдневно ги следат активностите што ги реализира Заедницата, исто како и многуте останати актуелности од Хрватска и Македонија, зборуваа првиот претседател на Заедницата, д-р Никола Гроздановски, актуелниот претседател Орце Ламбевски и проф. Благоја Јовановски, главен и одговорен уредник на втората редакција на Македонски глас.

– Првиот број на Македонски глас се отпечати во 1993 година во Скопје како двомесечник за периодот август-септември и беше во форма на весник. Не беше лесно тогаш и во тие услови да се успее, но благодарейќи на упорноста и снаодливоста на неколку македонски интелектуалци меѓу кои беше и проф. Огнен Бојаџиски како прв главен уредник на списанието, успеавме во нашата намера, потсети Никола Гроздановски, првиот претседател на Заедницата.

– Заедницата до денес објавила 84 изданија, постојано збогатувајќи го списанието со информации од областа на културата, јазикот, традицијата, верата и духовноста. Денешниот Македонски глас е модерен и квалитетен двомесечник, печатен целосно во боја и со завиден број на страници, а достапен е до читателите во целиот свет со помош на компјутерската

интернет технологија, истакна Орце Ламбевски.

По повод јубилејот, честитки упатија и Марина Апостоловска, главна уредничка на третата редакција и Милена Георгиевска, сегашна главна и одговорна уредничка на Македонски глас.

– Две децении Македонски глас стои на браникот на одбраната на нашиот идентитет – наша мисија која ја пренесуваме на идните генерации. Медиумите на националните малцинства не служат само за зачувување на општествено-културните вредности и особености на малцинскиот идентитет, туку и за внатрешно-етничко информирање на одделни заедници, како и информирање на поголемиот дел од хрватското општество за положбата, потребите и правата на малцинствата, застапувајќи ги и изнесувајќи ги интересите пред широката јавност. Упатувам благодарност до моите претходници и до сите оние кои успеаја да го одржат Македонски глас и идејата да ја претворат во стварност, беше дел од честитката на Милена Георгиевска што ја прочита проф. д-р Васил Тоциновски.

Е. Петровска

Зборникот на Миладиновци има библиско значење за Македонците

Во рамките на одбележувањето, беше претставена и книгата *Вечните Миладиновци* од проф. Благоја Јовановски, како најнова издадена книга на Заедницата на Македонците во РХ, а на публиката и ја претставија проф. д-р Борислав Павловски, проф. д-р Васил Тоцинов-

ски и авторот. Ова вредно дело кое веќе беше промовирано во Гаково, Осиек и Струга, е документ за животот и делото на браќата Миладиновци. Печатена е по повод 150-годишнината од издавањето на Зборникот на браќата Миладиновци (1861) и 150-годишнината од нивната

смрт (1862), а во знак на благодарност на бискупот Јосип Јурај Штросмаер.

По зборовите на промоторите, *Вечните Миладиновци* е книга која на особено аргументиран начин ја истакнува врската помеѓу Хрватска и Македонија, од-

носно односите помеѓу Константин Миладинов и бискупот Штросмаер, кој во тоа време со материјална и духовна поддршка сторил многу за македонската култура. Во неа, Благоја Јовановски со хронолошки пристап ја објаснува историјата на семејството Миладиновци и појавата на Зборникот, кој има библиско значење за Македонците, и кој

и денес, во 21. век, е една од најзначајните книги за традицијата на Македонците.

Пишувана на хрватски јазик, книгата *Вечните Миладиновци* е уште еден важен наслов во библиотеката на Заедницата и секако значаен придонес во долгогодишните успешни хрватско-македонски културни врски.

Е. П.

Огледало на активностите на Заедницата и друштвата

Кога во 1991 година Иницијативниот одбор свика Основачко собрание на Македонците од Хрватска на кое се формира Заедницата на Македонците во РХ, Управниот одбор си постави мошне амбициозен План и програма за понатамошно делување и покрај тоа што условите за работа беа скоро невозможни, средствата за реализација на програмската ориентација симболични, а голем проблем за функционирањето на Заедницата беше и немањето сопствен простор. Со формирањето на македонските културни друштва во поголемите градови на Хрватска кои имаа разни секции и програми за работа за повеќе содржини, успеавме да го сочуваме нашиот национален идентитет, јазикот, фолклорот и традиционалните вредности на Македонија. И кога веќе почнаа да се остваруваат зацртаните активности, неминувано се постави прашањето за печатење списание и така, во 1993 година почна да излегува „Македонски глас“.

Првите два броја ги печатевме во Скопје со помош на

Првиот претседател на ЗМРХ Никола Гроздановски со првиот број и сегашниот претседател Орце Ламбевски со последниот број на „Македонски глас“

тогашниот министер за култура Исмаил Ѓунер. Основната цел на „Македонски глас“ беше да ги регистрираме постигнатите успеси на Заедницата и друштвата, да ги афирмираме нашите Македонци, нивните таленти и други особености, да ги одбележиме поважните настани на нашата матична држава и сите важни датуми од нашето историско и културно минато, да одржуваме контакт со институциите во Македонија, да ја прикажеме сета раскош на нашите природни убавини... Секако, важна задача на „Македонски

глас“ беше и одбележувањето на значајните датуми и настани од историско, културно и друго значење на Република Хрватска.

„Македонски глас“ стана огледало на активностите на Заедницата и друштвата. Со голем труд на Заедницата, на друштвата и на дописниците кои ги пишуваа прилозите, тој влезе во секое македонско семејство, па и пошироко до другите национални малцинства во Хрватска, до некои наши друштва во дијаспората и се разбира, до сите релевантни институции во Македонија. „Македонски глас“ не само од нашите сограѓани, туку и од пошироката јавност, беше прифатен со голем интерес, и со секој негов број беше потполно остварена програмата, за што Редакцискиот одбор и сите ние Македонците имавме голема причина да бидеме горди и задоволни.

Како прв претседател на Заедницата, на „Македонски глас“ му посакувам многу успех и да доживее уште многу идни јубилеи.

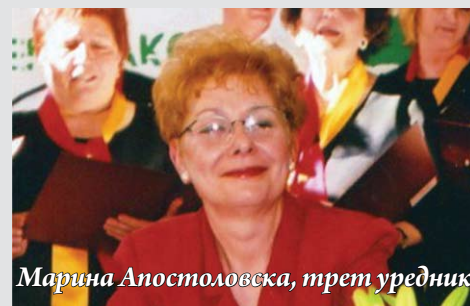
д-р Никола Гроздановски

Огнен Бојанџиски, прв уредник

Благоја Јовановски, втор уредник

Марина Апостоловска, трет уредник

Македонците не се чувствуваат загрозено во Хрватска

Новата плоча на куќата во која работел познатиот македонски поет, лингвист, просветител и дипломат, Андрија Петкович, во Ријека ќе биде поставена најверојатно во текот на декември. Откако за сега сè уште непознат сторител на почетокот на ноември ја оштети плочата на велешанецот Петкович, градоначалникот на градот Ријека, Војко Оберснел, ја презема обврската на сметка на Градот да се изработи и постави нова плоча, на местото на оштетената, која настрада само поради тоа што на неа се најдоа кирилични букви. Како што вели македонскиот почесен конзул во Ријека, проф. д-р Горан Калоѓера, новата плоча ќе биде поставена штом ќе се оцени дека би било најадекватно време. Тој добил извештај од полицијата на Приморско-горанската жупанија и по нивна су-

гестија побарал да се продолжи со истрагата сè до откривање на извршителите на делото.

Според него, чинот нема никаква врска со Македонија и Македонците. „Тоа е дело на некој болен ум, кој нема никакво познавање ниту од кирилица, ниту од латиница, а тоа најверојатно го направил во алкохолизирана состојба. Кога би го прочитал текстот на плочата, би разбрал дека станува збор за Македонец. Во секој случај, Македонците во Ријека не се чувствуваат загрозено, ниту пак, тоа е упатено кон нив како

малцинство. Тие во Ријека уживаат голем углед“, вели проф. Калоѓера.

Инаку, по немилиот настан, со свое соопштение се огласи и Заедницата на Македонците во Република Хрватска со цел информирање на јавноста како не би се создавале непотребни тензии помеѓу двата пријателски народи.

„Се работи за одвоен чин кој произлегол од нечија глупост, алкохолизираност или тотално непознавање на писменоста, културата и историјата на македонскиот народ. Сметаме дека со тоа правата на Македонците во Хрватска не се и нема да бидат загрозени и дека во иднина ќе се води сметка да не се случуваат вакви немили настани,“ наведено е во соопштението на ЗМРХ.

М. Г.

Средба со делегација од Агенцијата за остварување на правата за заедниците

Канцеларијата за човекови права и права на националните малцинства на РХ, од 9-11 октомври 2013 година организираше студиска посета на делегацијата од Агенцијата за остварување на правата за заедниците од Скопје на релевантни институции во Загреб, како што се Советот за националните малцинства, Министерството за администрација, Министерството за култура, Министерството за наука, образование и спорт, Одборот за човекови права и права на национални-

те малцинства во Хрватскиот сабор, Канцеларијата за рамноправност на половите и Канцеларијата на Народниот правобранител. Посетата беше реализирана во рамките на проектот „Зајакната имплементација на правата на заедниците под 20% во РМ“, на Агенцијата и Мисијата на ОБСЕ во Скопје, со цел размена на искуства и запознавање со хрватскиот систем на постојните модели и најдобри практики за ефективна имплементација на заштита на правата на заедниците, како и зајакнување на веќе воспоставената соработка.

За време на посетата, тие и со Заедницата на Македонците во РХ на 11 октомври во нејзините простории остварија заедничка средба. Македонската делегација, составена од советниците за управување со проекти и меѓународна соработка Ирена

Оровчанец и Лејла Кардовиќ и помладиот соработник Демет Хамза Демир, како и претставникот на ОБСЕ Мисијата, Татјана Чернеи, а предводена од директорот на Агенцијата Весна Бабиќ-Петровски, ја пречекаа претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Орце Ламбевски, претседателот на Советот на МНМ за Град Загреб, Томе Апостолоски, претседателот на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, Благој Штерјов и други членови. Тие на делегацијата и ги презентираа своите бројни активности, изразувајќи задоволството со моменталната положба на македонското национално малцинство во Хрватска. Претседателот Ламбевски на гостите им подари неколку примероци на „Македонски глас“ и книги и во издаваштво на Заедницата.

Е. П.

Малцинствата недоволно застапени во ТВ програмите

Од последниот број на Македонски глас, Советот за националните малцинства на Република Хрватска одржа два состанока, различни по темите на дневен ред, но кои имаат заедничка грижа за националните малцинства во РХ. На првиот состанок се истакна дека медиумите имаат огромно значење за промовирање на рамноправноста на националните малцинства и на соживотот со мнозинскиот народ, како и за зачувување на нивниот културен идентитет. Обврската на ХРТ е во согласност со своите програмски принципи и Договорот што го има потпишано со Владата на Република Хрватска, да придонесува на промовирање на човековите права, демократските достигнувања и дијалози. Улогата на ХРТ како јавен медиум е непристрасно да ги претставуваат малцинствата, како истите би биле прифатени во општеството како рамноправни членови и суб-

јекти на општествените чувствувања.

Анализирајќи ги прашањата за националните малцинства, Советот констатираше дека радиските емисии ја имаат исполнето својата програмска смисла, но сè уште недоволно. Имено, иземајќи ја 15-минутната емисија Мањински мозаик која е емитирана 39 пати во 2012 година, за жал телевизиската програма не ги исполнува своите обврски за емитирање на малцинска програма на јазикот и писмата на националните малцинства, а кои се пропишани со чл. 11 на Европската повелба за регионални или малцински јазици која Република Хрватска ја има потпишано уште во 1997 година.

Спротивно на интенцијата на законодавецот со инкорпорација во целокупната програма, мнозинството да се запознае со малцинството, денешнава програмска продукција создава тенденција на гетоизирање, така што

малцинските прашања се прикажуваат главно како причина на проблемите. Емисиите за малцинствата не се интегрирани во останатите програми, а активностите на малцинствата не се визуелно препознатливи во смисла на интеграција во целокупниот општествен, културен и политички живот.

На вториот состанок се дебатираше на многу прашања, од кои најважни се секако оние кои се однесуваат на понатамошното финансирање на проектите на националните малцинства во Република Хрватска. Се пренесе и информацијата дека очекуваниот ребаланс во однос на националните

малцинства ќе изнесува околу 3% на годишно ниво за 2013 година, а дека сè уште не се знае кој ќе биде износот со кој ќе располагаат националните малцинства во 2014 година. Беа формирани и две комисии и тоа за отворање на пристигнатите програми на конкурс и комисија која ќе ги разгледа сите пристигнати проекти и која ќе изврши распределба на целокупните средства за 2014 година. Беа усогласени и уште неколку предлози за поедноставно овозможување на сите национални здруженија како да ги користат сите можности за конкурирање со проекти кон Советот.

Биљана Митревски

Има ли поголемо признание за некое малцинско културно друштво од тоа да те поканат домаќините да им гостуваш на нивна вечер на фолклорот која се одржува по повод Денот на општината и верскиот празник „Св. Госпа Жалосна“. А токму тоа се случи на 14

МКД „Македонија“ во Хрваце

септември оваа година во Хрваце, во околината на Сињ.

Имено, на минатогодишната смотра на фолклорот во Подстрана заеднички запазен настап имаа ХКУД „Перуќа“ од Хрваце и МКД „Македонија“ од Сплит. Тогаш и падна договорот на двете раководства на овие друштва да се продолжи нивната соработка. Оваа година нашите пријатели

од Хрваце нè поканија да настапиме на нивната вечер на фолклорот која се одржува секоја година на 14 септември. Така, имавме чест да настапиме со уште шест хрватски културно уметнички друштва од цела Хрватска и на достоинствен начин да ја претставиме нашата култура, песна и нашите традиционални ора.

Б.М.

Друштвата со поквалитетни предлози на програмите

Заедницата на Македонците во РХ ја одржа својата петта седница на Управниот одбор на 26 октомври 2013 година. Претседателот Орце Ламбевски ги поздрави присутните и тие започнаа со работа по дневниот ред. Записникот од минатата седница беше усвоен, а во дискусијата за реализираните активности, Ламбевски рече дека со овогодишниот „Ден на ЗМРХ“ во Нова Градишка достоинствено се одбележа и годишнината од трагичната смрт на Тоше Проески. Во врска со финансиското работење, беше речено со уште колку средства Заедницата располага до крајот на годината и со остварувањето на сите планирани овогодишни програми, се предвидува дека на жиро сметката за Советот нема да останат средства за пренос во идната година. Кварталниот финансиски извештај на Заедницата по расправата беше едногласно усвоен.

За програмите што треба да бидат реализирани до крајот на годината, најповеќе се зборуваше за „Рацинов ден – Бели мугри“ што ќе се одржи на 23 ноември во Самобор. Се зборуваше и за проектот од Советот на МНМ за Град Загреб за излагање списанија и книги на изложбен штанд на загребскиот саем „Интерлибер“ што ќе се одржи од 12-17 ноември, а кој ќе биде реализиран во соработка со Заедницата. Тоа ќе биде прилика и 20-годишнината од издавањето на „Македонски глас“ да биде одбележена на саемот. Што се однесува до програмите за 2014 година, Заед-

ницата аплицираше на Јавниот повик за пријава на програми за јавни потреби во културата на Град Загреб за претставување на книги од македонски автори во Загреб. За програмите до Советот беа усвоени предлозите за информирање, издаваштво и културни манифестации на ниво на Заедницата, а за културниот аматеризам претседателот Ламбевски рече дека за идната година би требале друштвата финансиски да се изедначат, бидејќи сите истиот труд го даваат и не е праведно некои да добиваат помалку, а некои повеќе средства. На друштвата останува што поквалитетно да ги предложат своите програми.

За попис на имотната состојба на Заедницата, членовите на УО именуваа три члена

во пописната комисија, а под точката развој, Васил Тоциновски беше именуван за нов дописник на МКД „Илинден“ од Риека и член на Редакцијата на списанието „Македонски глас“. Исто така, беше одлучено да се доделат благодарници на МПЦО „Св. Злата Мегленска“ од Загреб и на протојереј Кирко Велински за придонес и афирмација на Заедницата. На крајот, на присутните им беше поделен по еден примерок од најновата книга „Вечни Миладиновци“ од Благоја Јовановски и по еден DVD со документарниот филм „Името е име“ и туристички план на Град Скопје, подарок од првиот македонски дневен весник „Нова Македонија“.

Е. П.

ICC 3D d.o.o.
 DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA
 Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb
 tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103
 mob: 091/5251 141
 e-mail: icc-3d@icc.hr

**Razlika koja se vidi.
 Savršeno je moguće.**

Филмот „Името е име“ премиерно во Хрватска

Советот на македонското национално малцинство за Град Сплит, македонското културно друштво „Македонија“ и Жупанискиот претставник на македонското национално малцинство за Сплитско-далматинската жупанија, Владимир Апостолски, ја организираа прославата на 11-ти Октомври, Денот на востанието и почетокот на антифашистичката борба во Р. Македонија.

Прославата започна со уводниот говор на претседателот на

МКД „Македонија“, Ангел Митревски, кој после поздравувањето на гостите и на Македонците, најави кратка изведба на неколку македонски патриотски песни од хорот „Македонија“, а потоа краток осврт на антифашизмот во Македонија даде Владимир Апостолски.

Она што оваа прослава ја направи единствена во Р. Хрватска беше проекцијата на филмот на Сигурјон Еинарссон под насловот „Името е име“. Филмот, кој на еден документарно-

популистички начин ја покажува судбината на македонскиот народ кој без било каква своја грешка стана заложник на сопственото име, по прв пат се прикажа во Република Хрватска.

Самото прикажување на овој филм ги потврди длабоките врски помеѓу Заедницата на Македонците во РХ, а особено на МКД „Македонија“, од една страна и најстариот македонски дневен весник „Нова Македонија“ од друга, бидејќи на последната средба на претставниците на „Нова Македонија“ со претседателот на МКД „Македонија“ беа донирани десетина оригинални примероци на овој филм. Самиот филм забележа доста емотивен прием кај самите Македонци и Македонки, но и кај бројните гости кои беа на прославата на овој празник.

Прославата заврши како во стилот на права македонска прослава: со домашни македонски специјалитети, македонски вина и се разбира со песни и ора.

Биљана Митревски

Подобрување на копнените и авионските врски меѓу Хрватска и Македонија

Амбасадорката на Република Македонија во Република Хрватска, Даниела Караѓозоска, на 15 октомври беше во настапни посети на Град Сплит и Сплитско-далматинската жупанија. Во Сплитско-далматинската жупанија ја примија жупанот Златко Жеврња, претседателот на жупаниското собрание Петар Сапунар и заменикот на жупанот Анте Шошиќ. Во работниот дел, амбасадорката Караѓозоска истакна дека и во Република Македонија постојат работни зони подготвени за странските инвеститори, а исто така, ги повика и граѓаните на Р. Хрватска да го следат примерот на словенечките туристи кои минатата година остварија

12.500 ноќевања, за разлика од хрватските кои имале 1.200 ноќевања.

Жупанот Жеврња ги истакна добрите пријателски врски со Македонците и Македонија, но ја истакна и заслугата на МКД „Македонија“ од Сплит. На крајот изрази надеж дека и оваа посета ќе придонесе за подобрувањето на и така добрите односи помеѓу двете држави.

Во просториите на Градската управа на Град Сплит, истиот ден амбасадорката Караѓозоска беше примена и од сплитскиот градоначалник, Иво Балдасар. На средбата станало збор за подобрување на копнените и авионските врски помеѓу Сплит и Скопје. За жал, поради пора-

Амбасадорката Караѓозоска со градоначалникот на Сплит

но преземени обврски, амбасадорката Караѓозоска немаше време да се состане со претставниците на нити една од четирите македонски асоцијации кои веќе со години успешно работат во Градот Сплит и Сплитско-далматинската жупанија.

Биљана Митревски

Со голема слога и верба кон заслужен напредок и просперитет

На Изборното собрание на МКД „Охридски бисер“ за претседател на Друштвото повторно беше едногласно именуван Благој Штерјов, а функцијата потпретседател му беше доверена на Цветко Поповски

Редовното Изборно собрание на МКД „Охридски бисер“ од Загреб беше одржано на 16 октомври 2013 година во салата на здружението „Зелена акција“. Тоа започна со свечено интонирање на хрватската и македонската химна, по кое со едноминутно молчење им беше одадена почит на починатите членови на Друштвото, како и на трагично загинатата македонска поп-икона, пејачот Тоше Проески.

За работно претседателство беа избрани Анка Рабузин, Иван Лепитков и Ивана Лазаревска. По усвоениот

дневен ред, претседателот Благој Штерјов одржа кус поздравен говор, осврнувајќи се на работата на Друштвото во изминатиот период. Анка Рабузин го претстави предлогот на новиот Статут на Друштвото и ги образложи измените и дополнувањата. Присутните немаа нови амандмани за предлогот и тој беше едногласно усвоен. Усвоени беа и претставените извештаи за Планот и програмата на работата на Друштвото во изминатиот период, Финансиските извештаи и Извештајот на Надзорниот одбор.

Досегашните членови беа разрешени, а

по предлозите на комисиите и на присутните, едногласно беа именувани следните членови на Управниот одбор: Благој Штерјов, Цветко Поповски, Орце Ламбевски, Елизабета Петровска, Тинка Б. Крстева, Ивана Лазаревска и Ѓорѓи Тодоровски; на Надзорниот одбор: Јана Гавровска, Олга Чичек и Калијана Дукиќ; и на Судот на честа: Иван Лепитков, Гордица Михајловска и Никола Гроздановски. За претседател на Друштвото повторно беше едногласно именуван Благој Штерјов, а функцијата потпретседател му беше доверена на Цветко Поповски. На

сите именувани им беа упатени честитки за новите мандати, а тие изразија благодарност за довербата со ветување дека тоа ќе им биде мотивација и понатаму да се залагаат за успешна работа и афирмација на Друштвото.

Изборното собрание, со кое МКД „Охридски бисер“ ја одбележи својата осма годишнина на постоење, помина во срдечна и опуштена атмосфера, а членовите покажаа голема слога и верба кон заслужен напредок и просперитет на Друштвото. Со пофалба на вклученоста и залагањето на членовите, беше речено дека иако со скромни средства, тие работеа со голем ентузијазам и нивниот вложен труд му припиша на Друштвото позитивни резултати, што е најважно за благосостојба во една денешна евроинтегрирана заедница.

Е. Петровска

И полски студенти го учат македонскиот јазик

Ива Чрњар дипломираше со одличен успех

Во почетокот на новата академска 2013-2014 година, на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Риека почна и шестата

учебна година на Лекторатот по македонски јазик и култура. Во зимскиот семестар традиционално студентите ќе ги слушаат трите

предмети: Македонски јазик 2 со 28, Македонска литература на 19. и 20. век со 30 и Македонска култура и цивилизација со 43 студенти. Да забележиме дека по обновувањето на Лекторатот во учебната 2008-2009 година до денеска вкупниот број на студенти изнесува 1573. Интересно е да се забележи фактот што во секој семестар по неколку полски студенти, кои тука се во склоп на програмата Еразмус,

го изучуваат македонскиот јазик.

Минатата учебна година по подолга пауза беа одбранети и првите пет македонистички дипломски работи. На 3 октомври, со одличен успех дипломираше Ива Чрњар, која што во определен временски период беше член на редакцијата на *Македонски глас*. Наскоро следуваат одбраните на Мирела Маркановиќ и Ивањица Топиќ.

В. Т.

Зошто го учите македонскиот јазик?

На 25 септември 2013 година беше многу живо во просториите на Заедницата на Македонците во РХ. Сите оние што сакаат да го учат македонскиот јазик, се собраа на првиот час на „Работилницата за возрасни – Негување на македонскиот јазик и македонската култура“, што ја организираше МКД „Охридски бисер“. Македонци, Хрвати, Бошњаци, помлади и позрели, познати и непознати, од различни причини, но сите со голем интерес, како вистински ученици со тетратка и пенкало во рацете ја започнаа школската година.

Во почетната група на проф. Ивана Лазаревска има десет ученици. Тие на првиот час се запознаа со азбуката на кирилица, изговорот, пишувањето и создавањето реченици, а добија и домашна задача. На прашањето зошто го учите македонскиот јазик, студентката

на Филозофскиот факултет Теа, вели дека мајка и е Македонка и дека и е ова одлична прилика да се збогати со уште еден јазик. Моника пак, го учела на факултет како избран предмет и бидејќи и бил интересен, сака да го надополни своето знаење. Душан е Македонец роден во Хрватска. Неговите дома никогаш не зборувале македонски јазик. Тој сега го учи зашто сака да ја исправи грешката на своите родители, за да може да зборува со ќеркичката за и таа да го научи. Од друга страна, Кристина ќе работи во Македонија и тоа е нејзината причина за учење на македонскиот јазик. А тетка Зора како членка на „Моми бисерни“, вели дека сака да ја разбере содржината на песните што ги пее.

Останатите осум ученици се во напредната група на проф. Тинка Б. Крстева. Тие го зборуваат јазикот, но не така добро

колку што би сакале, па повеќе ќе се посветат на изучување на граматиката и комуникацијата, а ќе обработуваат и различни теми за Македонија. На истото прашање, Билјана одговара зашто татко и е Македонец, а таа самата како економист смета дека уште еден јазик плус може само да и помогне во кариерата. Ива има друга причина – нема причина! Едноставно и се допаѓа јазикот како таков, ги сака луѓето што го зборуваат, ја сака Македонија...

Едно е сигурно и заедничко за сите, нив ги соединува љубовта кон македонскиот јазик. Да им посакаме успех во учењето!

Е. Петровска

Проекцијата на филмот *Три Ани* во загрепското кино *Тушканац* на 19 септември 2013 година ги отвори *Деновите на македонската кинотека* во Загреб. Пред проекцијата, гостите ги поздрави директорката на Кинотеката на Хрватска, Кармен Лотка, меѓу кои беа директорката на Кинотеката на Македонија, Мими Ѓоргоска-Илиевска, водителот на филмската архива, Игор Старделов, уредникот на филмската програма, Владимир Ангелов и филмската критичарка, Илинденка Петрушева.

Стари филмови во ново руво

Таа потоа го претстави заедничкиот проект на овие две кинотеки, легендарните филмови *Три Ани* (1959) во режија на Бранко Бауер и *Македонски дел од неколот* (1971) во режија на Ватрослав Мимица, кои се реставрирани со дигитална и фотохемиска постапка и премиерно ќе бидат прикажани во дигитализираното кино *Тушканац*.

– Ваквата соработка е резултат на професионализмот, посветеноста и ентузијазмот на колегите од двете кинотеки, во реализацијата на заедничкиот проект на реставрација. Искрено се надевам дека и во иднина ќе продолжиме да соработуваме, во рамките на заштита-

та и презентацијата на аудио-визуелното наследство. Ви посакувам пријатна филмска недела со старите филмови во ново руво – се обрати до публиката и директорката на Кинотеката на Македонија, Мими Ѓоргоска-Илиевска.

На отворањето присуствуваа и советникот при Амбасадата на РМ во РХ, Петар Чулев, стручниот советник за филм и аудио-визуелни програми од Градската канцеларија за образование, култура и спорт на Град Загреб, Никола Стојадиновиќ, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Орце Ламбевски, секретарката на МКД „Охридски бисер“, Виолета Штерјова, семејството

Бауер и хрватскиот режисер Вељко Булајиќ, автор на документарниот долгометражен филм *Скопје '63*, кој ја освои и наградата *Златен лав* на филмскиот фестивал во Венеција.

На гостите им се обрати и Владимир Ангелов, а како изненадување на вечерта беше настапот на пејачката група *Моми бисерни* при МКД „Охридски бисер“, кои со својата вокална интерпретација на македонски стари народни песни и доловија на загрепската публика дел од македонската културна ризница. Филмовите можеа да се погледаат до 26 септември во Загреб, од каде потоа заминаа на проекција во Сплит.

Е. Петровска

О ла ла и Денот на независноста

Европскиот дом во Диоклецијановата палата е традиционално место каде се собираат сплитските Македонци да го прослават 8-ми Септември – Денот на независноста на Република Македонија. Во амбиентот од времето на Римското царство, секоја година се на здравува и честита за овој голем македонски празник, но во последните две години тоа се случува ден порано и тоа од посебни оправдани причини.

Прославата на 8-ми Септември – Денот на независноста на Република Македонија во Европскиот дом ја отвори претседателот на МКД „Македонија“, Ангел Митревски, со пригодни зборови и поздрави до присутните гости и многубројните Македонци и Македонки. Потоа пригоден реферат за овој датум прочита претседателката на Советот на македонското национално малцинство за Град Сплит, Венка Џанко. Програмата продолжи со изведби на избрани македонски песни во изведба на пејачката група „Македонија“ под водство на Олга Барбир, а потоа продолжи „по македонски“ со песни и ора.

Оваа година на прославата присуствуваа и две специјални гостинки, оснивачките на хуманитарното здружение „Мост“. Се работи за Лана Иљадица и Лада Штефек кои за својата ху-

манитарна работа минатата година ја добија наградата „Пonos Хрватске“ за 2012 година. Тие ја организираа и ја започнаа хуманитарната акција „О ла ла – 365 вечери“ во која секој ден некој се пријавува доброволно да подготви вечера за дваесетина сплитски бездомници кои имаат засолниште и можност да преноќат во просториите на здружението „Мост“.

Како и минатата година, по повод својот национален праз-

ник на 8 септември членовите на МКД „Македонија“ и оваа година подготвија пригодни македонски јадења и специјалитети со кои ги почестија бездомниците кои од разни причини се принудени на ваков тежок живот. На менито, покрај традиционалното македонско „тавче гравче“ се најде и селско месо, печени пиперки, сирење, а вечерата ја обогатија и со слатки делиции, како раванија и македонска баклава. За сите овие делиции „дежурни виновници“, како и секогаш, беа Јорго Кремиќ, Венка Џанко, Фросина

Мавсар, Блага Масачеси и Лидија Ненадиќ.

Необичен, но убав, а пред сè благороден начин да се прослави Денот на независноста, а што е уште поважно – секој иден 8 септември е резервиран за сплитските Македонци како единствено здружение на националните малцинства од Сплит кое учествува во најхуманата акција во Сплит, „О ла ла – 365 вечери“.

Биљана Митревски

Битолска и сплитска универзитетска соработка

Тсекот за социологија на Филозофскиот факултет при Универзитетот во Сплит и научниот проект ТИТУИС го организираа меѓународниот научен конгрес на тема „Наследство и развој – социо-економски, социолошки и социокултурни аспекти“. На конгресот како излагачи се претставија и професорите Петар Георгиевски и Златко Жоглев од Универзитетот во Битола.

По завршувањето на конгресот, делегацијата на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола, која ја сочинуваа ректорот, проф. д-р Златко Жоглев и проректорот проф. д-р Сашо Атанасоски во ректоратот на Сплитскиот универзитет ги прими ректорот проф. д-р Иван Павиќ со своите соработници проф. д-р Бранка Рамљак и проф. д-р Томислав Килик.

На оваа средба се разговараше за соработката на двата

универзитетата, особено на полето на научно-истражувачките конференции, објавување на статии во стручни списанија и гостувања на предавачи од едната и другата страна, како и размена на студенти.

Договорено е и потпишување на Договор за соработка со кој би се и формализирале сите услови на партнерството на овие две научни институции.

Б. М.

Ја сакам Македонија

Поради топлите луѓе, прекрасните вина и одличната храна. Не нужно по тој редослед. Но, кој и да кажал дека овде срдечноста е во традицијата и духот на народот, погодил, смета реномираната хрватска новинарка Даворка Блажевиќ

На денот на одбележувањето на 20-годишнината од „Македонски глас“ во Загреб, главниот уредник на ова списание на Македонците во Хрватска заедно со група уредници и новинари од реномирани хрватски медиуми престојуваа во Македонија. За време на нивното студиско патување ги посетија Вевчани, Струга, Охрид, Скопје и Тиквешкиот регион, поточно најмодерната винарија во регионот „Стоби“.

Она што особено нè направи горди за време на престојот во Македонија, заедно со мојот колега Сашо Георгиевски, дописник на „Нова Македонија“ од Хрватска, со кого го инициравме ова патување, беше што нашите хрватски уредници и новинари беа воодушевени од Македонија. Како од нејзините природни убавини, така и од гостопримството на Македонците, но и од храната и виното што имаа можност да ги вкусат.

Домаќините во Вевчани и Охрид, градоначалниците Цветомир Угриновски и Никола Бакрачески, се потрудија престојот на хрватските уредници и новинари да биде организиран на највисоко ниво, а истото го покажаа и во „Нова Македонија“ која беше домаќин на скопскиот престој. Разговорите со домаќините, но и со македонските колеги главно се одвиваа на релација Хрватска – Македонија. Од политика и култура, до медиуми, спорт, гастрономија...

За време на престојот во Охрид ми пријде еден наш колега и замоли да му дадам изјава за „Дојче веле“, за тоа како ги остваруваме како национално малцинство своите права во Хрватска. Му зборував за ситуацијата во Хрватска и за тоа дека ние како македонско национално малцинство имаме свои училишта на македонски јазик,

Од новинарската работилница во „Нова Македонија“

списание преку кое две децении се обидуваме не само да го сочувуваме, туку и го афирмираме својот национален идентитет, издавачка дејност и други бројни активности на македонските културни друштва сплотени во Заедницата на Македонците во Хрватска. Но, подоцна, кога заедно со хрватските колеги бевме на средба со хрватската дијаспора во Македонија, не ми беше пријатно да ги слушам нивните забелешки во однос на правата кои ги имаат, или како што велат тие – би требало да ги имаат во Република Македонија. Но, тоа е една друга приказна.

А нашата приказна со патувањето најдобро ја раскажа во својата репортажа колешката од „Слободна Далмација“ и порталот „Трис“, Даворка Блажевиќ, искусна новинарка, која доста аналитично ги опфати сите погледи што и се пружаја на студиското патување во Македонија. Таа запиша: „Ја сакам Македонија. Поради топлите луѓе, прекрасните вина и одличната храна. Не нужно по тој редослед. Но, кој и да кажал дека овде срдечноста е во традицијата и духот на народот, погодил. Секогаш, некако со радост патувам во таа јужна и помалку тажна земја, на која некои дури и го одрекуваат правото на името...“

Нашата колешка Блажевиќ во својот текст Охрид го нарече православен Ерусалим,

а Охридското езеро – бисерен ѓердан на Македонија. За Скопје, по разгледувањето на градот и културните споменици, таа вели: „Скопје е град на споменици за Гинис“.

Потоа дојдовме на новинарската работилница во „Нова Македонија“ каде со македонските уредници споделивме мислења околу состојбите во новинарството, законските одредби кои ја третираат оваа проблематика, кризата која се одразува и на медиумите и сл.

Тиквешкиот регион и посетата на винаријата „Стоби“, сопственост на еден од најголемите македонски инвеститори, Минчо Јорданов, во чија сопственост е и „Нова Македонија“, го оставивме за крај. Првокласните македонски вина имавме можност да ги дегустираме по редослед што ни го одреди нашиот сомелијер, кој за секое вино имаше посебна приказна за вкусовите и мирисите.

Една друга наша колешка вели експлозијата на вкусови од Македонија ќе ја понесам во Хрватска. За да докажам на моето семејство купив по едно парче бело овчо сирење, кашкавал и секако една тегла од прекрасниот македонски ајвар, чиј вкус никаде на друго место не може да се почувствува, освен „таму каде вечното сонце сјае“.

Од ова наше студиско патување се родија и нови иницијативи за соработка, за збратимување на хрватски и македонски градови (Охрид-Дубровник, Шибеник-Каварадци), возвратна посета на македонски новинари... Иницијативите беа топло поздравени од хрватскиот сегашен и поранешен претседател, Иво Јосиповиќ и Стипе Месиќ, кој впрочем, ја предложи идејата за Охрид и Дубровник да станат градови пријатели.

Милена Георгиевска

Сè во чест на Тоше

„Не сакам да ми симнувате капа. Само сакам да се гордеете со мене.“ – велеше нашиот Тошка. И Македонците во Хрватска се гордееја со него. И му оддадоа почит.

ИЗминаа шест години од тоа кобно октомвриско утро кога македонската поп-икона Тоше Проески засекогаш си замина. Си замина, но остана. Остана споменот на неговиот лик и дело кој, како времето одминува, сè е поприсутен во мислите и срцата на сите што го сакаа и почитуваа. „Не сакам да ми симнувате капа. Само сакам да се гордеете со мене.“ – велеше нашиот Тошка. И Македонците во Хрватска се гордееја со него. И му оддадоа почит. Во негова чест беше посветена овогодишната културна манифестација „Ден на Заедницата на Македонците во РХ“, како всушност и сите други случувања што беа организирани во Нова Градишка, под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ, Туристичката заедница и Градот Нова Градишка.

Одбележувањето започна утрото на 12 октомври, со одигрување на неколку пријателски ракометни натпревари помеѓу ветераните на Нова Градишка и ветеранската репрезентација на Македонија. Иако резултатот беше најмалку важен, ма-

кедонската екипа заслужено ги однесе сите победи. Прекрасно спортско дружење во чест на Тоше кое веќе станува традиционално.

Истиот ден попладнето, претставниците од градската управа на Градот Нова Градишка и Туристичката заедница, членовите на македонските културни друштва на Заедницата, веќе пристигнатите маратонци од Македонија, фановите на Тоше и уште многу други негови почитувачи, се собраа заедно, најнапред, на Парастосот за помен на Тоше во црквата „Св. Терезија“ што го одржа свештеникот на МПЦ во РХ, протојереј Кирко Велински, а потоа и пред споменикот на Тоше, каде положија венци свежо цвеќе. Трагичната судбина на македонскиот непребол ги сплоти сите како едно. Само пламенот на свеќите помешан со по некоја скриена воздишка и солза, и тивкиот шепот на молитвата што одвејуваше низ ехото на трогателните звуци на трубата, го нарушуваа молкот во предвечерието. Сè во чест на Тоше.

Различности што поврзуваат

Шесте македонски културни друштва достоинствено го презентираа духовното богатство на македонската изворна традиција

Вечерта, на централниот градски плоштад под закрила на пространото свездено небо, кое и самиот Тоше бескрајно го обожуваше, Заедницата на Македонците во РХ приреди целовечерен концерт на кој настапија македонските културни друштва со богата културно-уметничка програма. Пред мноштвото посетители, пригодна реч упатија градоначалникот на Нова Градишка, Жељко Биговиќ, советникот при македонската Амбасада во Хрватска, Петар Чулев, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Орце Ламбевски и претставничката на градоначални-

кот на Град Загреб, познатата драмска актерка Костадинка Велковска, која со својот особен емотивен говор ги допре чувствата на сите.

- Кога се говори со јазикот на уметноста и убавината на традицијата, тоа е најразбирлив говор за градење мостови на заедништво и почитување на народите со различни култури и обичаи. Убеден сум, дека оваа манифестација што ја организираме во чест и спомен на нашиот Тоше, ќе проговори за богатото културно творештво на македонското национално малцинство во Хрватска. Со чувањето и негувањето на народното наследство, ќе ви претставиме вредна ризница на културолошки мозаик на личности, но различности што тесно нè поврзуваат со хрватскиот народ, токму како што низ своите дела тоа го правеше и Тоше – нагласи Ламбевски и во знак на благодарност, на градоначалникот Биговиќ и на

директорката на Туристичката заедница, Динка Матијевиќ, им подари неколку списанија „Македонски глас“ и книги во издаваштво на Заедницата. Маратонците од Македонија пак, на протојереј Кирко Велински во името на Фондацијата на Тоше Проески му ја врачиа вредната награда Статуетка, за неговото неуморно залагање во промовирањето на ликот и делото на Тоше. „Ова е за сите вас“, изјави свештеникот Велински емотивно потресен од моментот.

На концертот што траеше полни три часа, никој од присутните не остана рамнодушен. Шесте македонски културни друштва „Охридски бисер“ од Загреб, „Билјана“ од Задар, „Браќа Миладиновци“ од Осиек, „Илинден“ од Риека, „Св. Кирил и Методиј“ од Пула и „Македонија“ од Сплит, чии секции цела година аматерски, но мошне активно и вредно работат, достоино го презентираа духовното богатство на македонската из-

ворна традиција низ песни, музика, фолклор, претстави, рецитали... Соединети од најмладите до највозрасните членови, на учесниците не им беше тешко да ги придобијат симпатиите на присутните преку интересните аранжмани и кореографии. Со невидена хармонија гласовите на хористите и тропотот на игроорците придружувани со звуците на македонските народни музички инструменти, го исполнија плоштадот во срцето на Нова Градишка. И срцата на публиката се исполнија со настапот на риечката детска секција и песната „Цреша“, како и со вечната „Зајди, зајди“ во интерпретација на Костадинка Велковска. А како гости на концертот, на крајот настапија и три славонски тамбурашки состави кои изведоа неколку познати песни од Тоше. Воодушевената публика уживаше во разновидните културни содржини и репрезентативноста на настапите и ги наградуваше со силни аплаузи. Многумина од нив не одолеаја да запеат и оро да заиграат. Таму, на тревата покрај бината, покрај штандовите со изложените македонски ракотворби од етно-работилниците на друштвата. Сè во чест на Тоше. За љубовта, еднаквоста, хуманоста, човечноста.

Елизабета Петровска

ЗА ТОШЕ!

Следното утро на 13 октомври, точно во 6 часот и 20 минути од стадионот на Слога каде се наоѓа и споменикот на Тоше Проески, стартуваше почесниот ултрамаратон. Шеснаесет маратонци од Македонија по шести пат ја трчаат во обратен правец последната маршрута од околу 1000 километри по која патуваше Тоше, до целта – неговото вечно почивалиште во Крушево. Ги испратија заменикот на градоначалникот на Нова Градишка, Дарио Бан, советникот при македонската Амбасада во Хрватска, Петар Чулев и претседателот на

Заедницата на Македонците во РХ, Орце Ламбевски. И додека ситниот дожд жаловно сипеше, во ритамот на чекорите од шеснаесет грла громогласно се ореше: „ЗА ТОШЕ! ЗА ТОШЕ! ЗА ТОШЕ!“

Тоше, те сакаме сите! Ти беше и ќе останеш засекогаш наша најсјајна звезда.

Заедницата на Македонците во Република Хрватска изразува голема благодарност за сесрдната поддршка на сите радио, телевизиски, печатени и интернет медиуми што беа присутни во Нова Градишка и што ги објавија и проследија настаните посветени во чест на Тоше Проески.

Zajedno tugujemo – sjećanje na Tošu Proeskog

Svi smo postali jedna velika Tošina obitelj, čiji članovi se pronalaze na raznim mjestima u razno vrijeme i dijele svoje emocije. Sretni smo što su neki od nas počeli darivati krv po uzoru na Tošu, a neki koji su to i prije radili, sada to rade baš radi Toše

Još je jedna godina prošla, a prolaznost vremena brojimo po godinama prije i poslije Toše. Prije, dok je budućnost izgledala izvjesna i sjajna, golem uspjeh, mnogo lijepih pjesama, sreća za fanove, posebno one koji su Tošu pratili na koncertima, dodirnuli, fotografirali se s njim... I poslije, kada smo spoznali što smo imali i izgubili, kada bol ne prolazi, kada ustrajno pokušavamo pobijediti u utrci s prolaznosti vremena i ne dati da Tošu pobijedi zaborav.

Tošini datumi rođenja, posljednjeg koncerta i odlaska, najvažniji su datumi u kalendaru, datumi kada smo najviše povezani, jer se zajedno veselimo i zajedno tugujemo. Više se ne čudimo što ga osjećamo kao važnog člana obitelji kojeg nam je usud uzeo, više se ne čudimo energiji koju nam on daje iako nije na ovome svijetu. Živimo ovu igru bez granica i znamo da je ovo premalo za kraj.

Sretni smo što nas ima mnogo, na svim kontinentima, svi smo postali jedna velika Tošina obitelj, čiji članovi se pronalaze na raznim mjestima u razno vrijeme i dijele svoje emocije. Sretni smo

što su neki od nas počeli darivati krv po uzoru na Tošu, a neki koji su to i prije radili, sada to rade baš radi Toše. Sretni smo što se u Skopju poštuje tradicija u kojoj se obilježava podsjećanje na Tošin zadnji koncert u organizaciji Tošinih fanova koji su ustrajali na tome. Sretni smo što postoje maratonci koji nesebično trče iz Nove Gradiške u Kruševo, nose našu ljubav na Gumenje i tako još jedna tradicija živi. Ove godine su trčali 13. listopada, a pridružio im se već drugi put Dalibor Petko, poznati hrvatski radijski voditelj. Nova Gradiška se ove godine posebno iskazala i 12. listopada pripremila opsežan program. Slušali smo makedonske narodne pjesme i izvedbe nekoliko Tošinih pjesama u izvođenju slavonskih i makedonskih glazbenika.

Nije samo pjesma vodila Tošu kroz život. Ljubav, humanost i vjera imale su veliki utjecaj na njegov karakter. Zato je nama, Tošinim poštovateljima i fanovima, važna svaka misa u njegov spomen, a započeli smo 12. listopada s misom u novogradiškoj crkvi Svete Terezije.

Protojerej Kirko Velinski svih ovih šest godina neumorno moli za Tošu i nikad mu nije bilo teško otići u Novu Gradišku, na misu koja je bila namijenjena prvenstveno maratoncima, kao i drugim makedonskim gostima koji su doputovali autobusima.

Otac Velinski je napomenuo između ostalog, da je Toše bio čovjek koji je pomagao tamo gdje je pomoć bila potrebna bez obzira na vjeru, naciju i boju kože, pa poželio je maratoncima sretan put uz Božji blagoslov, darujući svakog blagoslovljenim križićem.

Već jutro poslije, 13. listopada, u Zagrebu je također tradicionalno održana misa u kapelici na Rokovom perivoju. Kapelica je bila puna Tošinih fanova i poštovatelja, a u dirljivoj propovijedi protojerej Velinski je apelirao na roditelje da odgajaju svoju djecu na način na koji je Toše bio odgajan, da voli i poštuje svoje roditelje, da je ponosan na svoju domovinu i da bez skrivanja ističe svoju vjeru i uvažava tuđu.

Pšenicu, kruh i vino, dvije torte te ostalu hranu pripremila je, nabavila i donijela naša Tanja, a posebno se isticao bijelo-žuti cvjetni buket u obliku križa s Tošinih imenom.

Osim misa u Zagrebu i N. Gradiški, Tošini fanovi su u razdoblju od 12.-16.10.2012. organizirali mise u Skopju, Ljubljani, Rogaškoj Slatini, Beogradu i mnogim drugim gradovima.

Stela Prislan Fujs

МКД „Билјана“ се сеќава на Тоше Проески

Проминаа шест болни години од денот кога го загубивме едниот и единствен Тоше Проески. Толку млад, успешен и каризматичен. Олицетворение на доброто. Веројатно премногу добро за овој свет. МКД „Билјана“ и оваа година го одбележа денот на неговото заминување од овој свет, со мал собир во своите простории на кој Мирја-

на Мајиќ ја прочита песната од својата збирка која му ја посвети токму нему, а се вика „Тоше“. Присутните беа без друго тажни, но и неизмерно среќни што Тоше живее и понатаму, тој е мakedонски симбол и гордост на нашата држава. Откако во Друштвото засвиреа неговите песни, повторно се потсетивме

дека тој е вечен, како и неговите дела.

Е. К. К.

Вечните Миладиновци како непресушна инспирација

Не чуди што проф. Благоја Јовановски е веќе години наназад преокупиран со Миладиновци. Ова не е заклучок само на хрватските медиуми. Вечноста, непресушноста на оваа тема, важноста на браќата за македонската култура, јазик и идентитет се жива инспирација од која сила црпи виталниот професор по македонски јазик, претставник на МНМ за Осиечко-барањската жупанија,

основач и долгогодишен член на МКД „Браќа Миладиновци“, Благоја Јовановски.

Неговата книга пред гаковечката публика беше претставена на 5 октомври во помен музејот на Ј. Ј. Штросмаер.

Во своето обраќање до публиката, проф. Јовановски ја истакна и улогата на великиот бискуп Јосип Јурај Штросмаер за браќата Миладиновци и печатењето на збирката

македонски народни песни која светлината на денот ја здогледува во далечната 1861 година. „Ова име е клучна спојка помеѓу македонскиот и хрватскиот народ, помеѓу Струга и Гаково. Во Струга постои споменик на Штросмаер, а во Гаково споменик на Миладиновци, а МКД „Браќа Миладиновци“ веќе 16 години ја промовираат манифестацијата „Денови на браќата Миладиновци“ во чест на големите браќа и хрватско-македонското пријателство“, истакна проф. Јовановски.

Монс. м-р Иван Ќуриќ пак, истакна дека е ова „прв настан во Спомен-музејот откако почина досегашниот директор на музејот,

проф. Петар Стргар“, поврзувајќи го претставувањето на книгата со ликот и делото на проф. Стргар како „протор на дијалогот, толеранцијата и соработката помеѓу народите“.

Модераторот на претставувањето, Мирко Ќуриќ нагласи дека со оваа книга, „Благоја Јовановски го продолжува отпочнатиот опус за браќата Миладиновци и фрла нова светлина врз соработката на браќата со бискупот Штросмаер.

Книгата „Вечните Миладиновци“ беше претставена и во Осиек, на 11 октомври 2013 година, во клубот на читатели на книжарницата „Нова“.

Јулијана Тешија

Преводите – мост меѓу народите

На 21 октомври, во Уметничката академија во Осиек беа претставени преводите на две значајни книги: збирката поезија на истакнатиот македонски поет и есеист, Разме Кумбароски, „Попладне во август“ во превод на хрватски јазик и збирката есеи на Хелена Саблиќ Томиќ, книжевен теоретичар и критичар, и декан на Филозофскиот факултет во Осиек, „За страстите, читањето, безделничењето“ на македонски јазик. Во уводниот дел на програмата настапија виолистот Кирил Наумов и Јагода Тренеска Цветичанин на клавира со изведбата „Охрид-

ски бисери“ на хрватскиот композитор од Истра, Нелио Милоти.

За книгите уводно говореа преведувачката Јагода Тренеска Цветичанин и Јулијана Младеновска Тешија во својство на претставувач и лектор, како и самите автори. И додека Цветичанин се осврна на тежината на преведувањето поезија, но и убавината при откривањето на овој „целосно поинаков свет“, Тешија читаше делови од книгите на уважените автори и говореше околу нивните стилски и јазични разлики и средби. „Тие се различни... Кумбароски е поет, Саблиќ Томиќ книжевен критичар. Но ги

поврзува љубовта кон убавата реч, кон вистината сокриена под слоевите на рационалното, уметноста.“

На завршницата на настанот беа доделени и свечени благодарници за Заедницата на Македонците во Република Хрватска, „Македонски глас“ и МКД „Браќа Миладиновци“ од страна на Медитеранската академија во

Струга. Едновремено беа потпишани и договори за соработка помеѓу Медитеранската академија од Струга и Уметничката академија во Осиек, но и помеѓу Уметничката академија во Осиек и МКД „Браќа Миладиновци“ на полето на размена на културните и уметничките содржини и настани.

Јулијана Тешија

Езерки и 7/8 со концерт на Денот на Советот

Македонските традиционални песни предизвикаа кај публиката емотивно-носталгична нота помешана со воодушевување од препознатливите ритми, а топлината со која зрачеше секој отсвирен такт беше скоро опиплива

Како и минатата година, така и оваа, прославата на „Денот на Советот“, посветена на македонскиот национален празник „11 Октомври – Ден на антифашистичкото востание на Република Македонија и Ден на борецот“, Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб ја одржа на 18 октомври во салата на Меѓународниот центар за услуги во културата во Травно, Загреб. Меѓу бројната публика беа и амбасадорката на РМ во РХ, Даниела Караџоска, претставничката на градоначалникот на Град Загреб, драмската актерка Костадинка Велковска, претставникот на Град Загреб, советникот Жељко За-

ниновиќ, свештеникот на Македонската Православна Црква во РХ, протојереј Кирко Велински, потпретседателот на Советот на градската четврт Нов Загреб-исток, Драгутин Лацковиќ, потпретседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Благој Штерјов, претседателката на Хрватско-македонското друштво, Јудита Реј Худечек, претставници на совети на националните малцинства, на националните малцинства за Град Загреб, на македонски културни друштва и други.

Интонирањето на химните го најави почетокот на програмата што ја водеше Марија Георгиева-Петриќ. Претседателот

Томе Апостолоски, во поздравниот говор се осврна на активностите и плодната работа на Советот што се реализирани во минатата година. Потоа следеше настапот на учениците од изборната настава по македонски јазик и култура при ОУ „Николе Тесла“ од Загреб, под водство на учителката Деспина Белчовска Велинска. Публиката со громогласни аплаузи ги награди за рециталите *Македонија е...* и *Приспивна* што учениците сами ги осмислија, а особено за симпатичната костимирана изведба на детската драмска претстава *Заспаниот октомври*. На прославата беа прикажани и видео проекции на песните *Земја скапоцена* и *Жолто фустанче*, со текст од Енвер Рашити, а во изведба на Петар Нечовски.

Во продолжението на програмата Елизабета Петровска и Анка Рабузин се претставија со рецитал на неколку авторски песни од книгата *Избор песни на македонски автори од Хрватска* во издание на Советот, додека Ми-

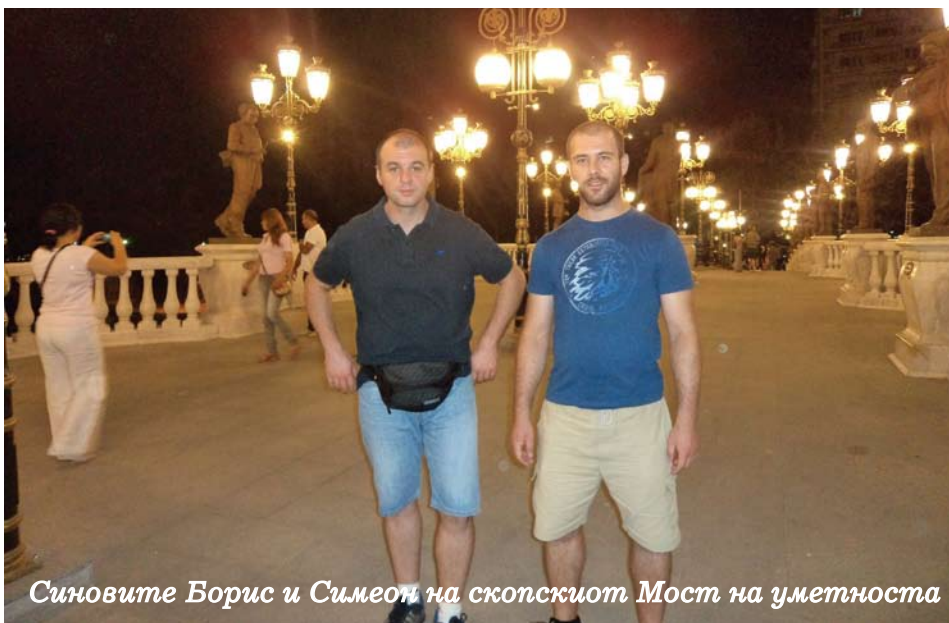
рјана Мајиќ настапи со монодрамата *Живот со силикони*. Музичкиот дел од програмата им припадна на вокалната етно група *Езерки* и музичкиот состав *7/8*, кои под водство на виолинистот Бруно Урлиќ одржаа мини концерт со изведба на 11 песни, меѓу кои и пет од новиот албум што го подготвуваат со финансиска поддршка на Советот. Македонските традиционални песни *Ако умрам ил загинам*, *Јовано, Јованке*, *Македонско девојче*, *Брала мома капини*, *Елено ќерко* и *Битола*, предизвикаа кај публиката емотивно-носталгична нота помешана со воодушевување од препознатливите ритми, а топлината со која зрачеше секој отсвирен такт беше скоро опиплива. Во таа врела и бурна атмосфера и заврши прославата, која од година во година е програмски сè побогата, поквалитетна и попосетена. Со нетрпение ја очекуваме наредната.

Е. Петровска

ВЛАДЕ МАЛЕЧКОВ

Синовите Борис и Симеон на скопскиот Мост на уметноста

Енигматиката како потајна страст

Еден од бројните штипјани кои денес живеат во Хрватска е и членот на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, Владе Малечков. Роден во 1951 година, со брат му Ванчо детството го поминува во Штип, во семејството на Симеон и Вера Малечкови. Во Штип ги завршува и основното и средното економско училиште. Како одличен ученик, имал доста време да се занимава и со други активности, како што се спорт и техника – моделарство. Но, најповеќе го привлекувал фудбалот и играл за ФК „Астибо“ во Штипската зона сè до заминувањето во Загреб во 1972 година, каде по желба на неговите родители, го продолжува школувањето на Вишата школа за текстил и облека.

Во тоа време во Загреб бил многу активен Клубот на Македонците во кој членувал и Владе заедно со останатите студенти дојдени од Македонија. Тој доста време ја водел спортската секција со која се натпреварувале на бројни културни спортски средби. Во 1975 година ја запознава македонската негоричанка Марика, тие се вљубуваат и во 1981 година својата врска ја крунисуваат со брак.

Семејството набргу им се зголемува за два нови члена, синовите Симеон и Борис. И двајцата од Владе ја наследуваат љубовта кон спортот, па студираат на Кинезиолошкиот факултет активно бавејќи се со спорт. Борис осум години тренираше ватерполо, но сега се врати на својата прва љубов, џудото и треба да дипломира за личен тренер. Симеон пак, е носител на црн појас и титулата џудо-мајстор, а работи како тренер во Загрепскиот џудо сојуз. Тој е исто така, ангажиран и во МПЦО „Св. Злата Мегленска“ како член на Управниот одбор.

Владе Малечков како студент имал прилика да работи во Концертната дирекција Загреб, која се бави со организирање концерти и фестивали на сериозна и лесна музика. Оваа работа му овозможува да биде во непосредна близина на многу естрадни ѕвезди од рок и поп сцената, како што се Ролинг Стонси, Сантана, Сузи Кватро, Пол Макартни, Кет Стивенс и други. По отслужувањето на воениот рок во 1978 година во Прилеп, се враќа во Загреб и се вработува во издавачката куќа „Вјесник“ во која и денес работи како пожарен техничар. За сето тоа време, се занимава

со енигматика и хонорарно работи за енигматското списание „Квизорама“, каде е вработена и неговата сопруга Марика. Решавањето на италијанки, скандинавки, осмосмерки и крстоѕбори е негова потајна страст.

– Штипјани се надалеку познати по енигматиката, а штипскиот енигматски клуб е еден од најдобрите на овие простори. Најоригиналниот анаграм за МАКЕДОНИЈА од штипските енигматичари е МАЈКО ЕДИНА, вели Владе.

По многуте изнајмени станови, во 1996 година Малечкови купуваат куќа во Загреб, а со нејзината доградба во 2003 година добиваат доволно простор за удобен живот на целото семејство, па и за снаите што ќе дојдат. Иако, родната Македонија останува како секогаш отворена дестинација.

Е. Петровска

Владе и Марика со внуката Росица на бурек во Скопје

Разме Кумбароски: Македонско-хрватски поетски меандри

Македонско-хрватските поетски дослушувања траат веќе некое време... Ние, во „Медитеранската академија“ во Струга, родниот град на Миладиновци, сме среќни што наидовме на д-р Хелена Саблиќ Томиќ чија визија ја делиме, а и страста за поетски и преведувачки поврзувања меѓу овие два народа чии врски траат со столетија. Неодамна ја претставивме нејзината книга есеи пред македонската публика, „За страста, безделништвото, читањето“. Еве ја сега и мојата книга пред хрватската публика. Одличен почеток на, се надевам, долга соработка.

Овие уводни зборови го отворија настанот кој пак го одбележа есенското продолжение на „Деновите на браќата Миладиновци“ во Осиек. Имено, во саботата, на 21 септември во Уметничката академија во Осиек беше претставен најновиот препев на збирката поезија „Попладне во август“ на истакнатиот македонски поет, критичар и есеист, Разме Кумбароски на хрватски јазик. Книгата е препеана од проф. Јагода Тренеска-Цветичанин, педагог, академски музичар-клавирист, долгогодишна членка на МКД „Браќа Миладиновци“, и во издание на „Медитеранска академија“ од Струга. Пред осиечката публика стихозбирката ја претставија проф. д-р Хелена Саблиќ Томиќ, декан на Филозофскиот факултет во Осиек и м-р Јулијана Младеновска-Тешија, предавач на Евангелскиот теолошки факултет и членка на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек.

Убаво беше да се слуша звукот на македонската реч на хрватски. Можеби оригиналот зборува подлабоко за оној кој го разбира, но добриот препев разговара со слушатели и читатели од други говорни подрачја и го чини уживањето во поезијата можно на сите страни на светот. Важноста на преведувањето беше истакната на самото отворање на овогодешните „Денови на браќата Миладиновци“, во излагањето на уважениот професор и преведувач Борислав Павловски од Загреб. Но и од страна на преведувачката на стихозбирката на Кумбароски, Јагода Тренеска-Цветичанин која со голема благодарност се осврна на ова ново искуство.

„Претпладне во август“ е збирка песни кои пренесуваат различни емотивни состојби, нагласи Кумбароски, осврнувајќи се на воведната реч на претставувачите на неговата стихозбирка, Хелена Саблиќ Томиќ и Јулијана Младеновска Тешија. Просторно-временските координати кои ги вткајува во своите песни, Хераклеја, Водоча, Беласица, Риека, Вељуса, Троја, се топоними кои го надминуваат своето географско значење и читателот скоковито го вовлекуваат во лирските раслојувања на авторот. „Да. На пример во „Heraklea Lyncestis“ зборувам за студените бои на Хераклеја во август и топлината на киселеното грозје spremно за газење. Битолскиот крај е повеќе од место. Тој е мирис и вкус. Мозаик. Призив на Теетет.“

Но, не зборува Кумбароски во своите песни само за спомени. Прашањата коишто ги покренува се поврзани со сушната потреба на секој од нас да ги доосмислуваме сопствените хоризонти, да ги истражуваме и проверуваме сопствените можности. Храбро, без задршка, Кумбароски е искрен кон читателот кога ги разголува и сопствените слабости, немоќта да се соочи со немирот. „Искреноста е клучна за поезијата... Таа

е и самата едно големо трагање кон вистината“, со жар додава Кумбароски.

Затоа посегнува често и кон алегоријата. Ги исцртува пред читателот војниците на Цар Самоил кои ослепени, ја симболизираат не само трагичната смрт на големиот македонски цар, туку и конечниот пад на Македонската средновековна држава. „Песната „Сверскиот бес“ говори за Самоил. Зборува за нас. Вчера ама и денес. За проклетството на политиката, за идеолошките сразми, за она што ние како луѓе сме способни едни на други да си го сториме. Но, како поука!“; речиси подвикнува Кумбароски, сакајќи пред хрватската публика да покаже како меланхолијата овде служи да се поттикне на промислување кое би дало поинакви и подобри резултати во сегашноста и иднината.

Но, она што е највидливо во неговата поезија е љубовта кон македонската народна и современа поезија, почитта кон браќата Миладиновци и учителот му Блаже Конески. Затоа е задоволство да се ужива во поезијата на Разме Кумбароски, на македонски или хрватски, сега имате двојна можност, па одберете сами!

Јулијана Тешија

Осиечки секции

7 септември 2013 година – Македонски специјалитети во Нашице

Членките на етно секција-та „Везилки“ на МКД „Браќа Миладиновци“ беа гости на традиционалниот 13-ти фестивал „Денови на славонската шума“ во Нашице, каде што се претставија со свој штанд на кој прикажаа дел од македонското кулинарско богатство. Добредојде на присутните им посака градоначалникот на Нашице, Крешимир Жагар и жупанот на Осиечко-барањската жупанија, Владимир Шишљагиќ.

8 септември 2013 – Денот на независноста одбележан со поезија

Денот на независноста на Република Македонија оваа година во Осиек го прославивме поинаку. Учениците по македонски јазик од ОУ Вијенац составија песнички за татковината Македонија кои потоа ги читаа. Нивните почетнички напори беа прекрасно освежување и потсетување колку е важно негувањето на подмладокот во нашите друштва!

20 и 21 септември 2013 година – Малцинствата во Нови Сад

Проектот Малцинства ЗД во организација на Отворената медиумска групација и Центарот за културни дејности кој е ИПА партнерски проект финансиран со средства на Европската унија овој септември тркалезна маса организираше во Нови Сад. Гостин претставник на МКД „Браќа Миладиновци“ беше нејзиниот претседател, Крсте Атанасовски, кој имаше свое излагање во кое зборуваше за положбата на македонското национално малцинство во Хрватска и градот Осиек.

18 октомври 2013 година – Голем Танец од Осиек настапи во Бели Манастир

Фолклорната секција „Голем Танец“ настапи во Бели Манастир на манифестацијата по повод одбележувањето на годишнината на Унгарската револуција од 1956 година, а во организација на Демократската заедница на Унгарците на Хрватска – здружение Бели Манастир. Нашите фолклористи се претставија со сплет традиционални ора и измамија голем аплауз..

25 октомври 2013 – подготовки за роденденскиот концерт на МКД „Браќа Миладиновци“

Крајот на месецот беше во знакот на подготовките за роденденскиот концерт на Друштвото.

Јулијана Тешија

Творби на учениците од Осиек

Мојата Македонија

Јас ја сакам мојата Македонија. Таа е во моето срце. Македонија е родена на 8 септември 1991 година, таа има 22 години и многу е убава! Има многу планини и нема многу рамнини. Македонија е мојата татковина!

Рута Марија Велешанов, 2. одделение

Македонија

Мојата мајка е родена во Македонија, во главниот град Скопје. Ние често одиме во Македонија. Таму имаме баба и дедо. Таму со нив одиме на планина. Јас многу сакам да јадам тавче гравче. Во Македонија мене ми е најубаво!

Теодора Саркиќ, 3. одделение

Приказна за Македонија

Македонија е убава девојка. Има 22 години. Срамежлива е, не сака да се мажи. Мајка и и вика:

- Мажи се ќерко, сакам внуци!
- Леле мамо, не сакам! Па кој мене ќе ме омажи? Не сум убава, немам море!

- Ама чедо, што зборуваш? Имаш шуми и езера, ти си најубава. Знаеш што, ќе направиме натпревар. Кој ќе победи ќе ти стане маж.

Така сторице. После три дена, победила Европска унија. И Македонија се омажила за ЕУ.

* * *

Македонија е самостојна држава од 1991 година. Таа има 3 прекрасни природни езера и високи планини. Македонија има многу реки, најдолга е Вардар и се влева во Егејското море. Македонија нема море, но тоа ја прави посебна. Македонија ќе биде секогаш во моето срце.

Јонатан Калев Велешанов, 7. одделение

Зошто ја сакам Македонија

*Секогаш мислам на тебе, Македонијо,
Ти си центар во мојот живот.
Твоите планини раскошни се,
Твоите води и езера сини се.
Низините ти се полни со жито,
Македонијо, со тебе срцето ми е сито!
Секогаш мислам на тебе, Македонијо,
Ти си срце на мојот живот.*

Нивес Пландер, 7. одделение

Пелагонија во Задарската жупанија

Претставници од Пелагонискиот регион беа во посета на Задарската жупанија. Средбата беше одржана во рамки на посетата организирана од страна на USAID, водител на проектот Small business expansion во Македонија

На 10 септември Задарската жупанија и жупанот Стипе Зрилиќ со своите соработници беа домаќини на делегатите од Пелагонискиот регион од Македонија. Оваа службена средба, на која беше присутна и претставничката на македонското национално малцинство за Задарската жупанија, Мирјана Мајиќ, беше организирана во рамките на службената посета организирана од страна на USAID, водител на проектот Small business expansion во Македонија. Овој проект има за цел да ги помогне малите претприемачи, како и да ги поврзе стопанствениците од целиот регион.

Жупанот Стипе Зрилиќ ја претстави Задарската жупанија, се осврна на нејзиното историско значење како и на важноста на туристичкиот развој, а понатаму со гостите, градоначалниците и другите претставници на градовите од Пелагонија поразговара во врска со стратешките планови за земјоделскиот развој. Особен акцент тој стави на влегувањето на Хрватска во Европското семејство и истакна дека Хрватска се прилагодила на новите услови како и на новите методологии на работа. Присутните се сложија дека најголем проблем во исполнувањето на плановите на јавните и приватните субјекти е секако недостатокот на финансиски средства, по што европските фондови беа посочени како најголема помош во тој дел. Проектот за наводнување беше посочен како еден од најважните во Жупанијата, а македонските делегати имаа можност и да го

видат системот за наводнување Баштица. Директорката на Развојната агенција, Сања Перичиќ, посочи колкава е улогата на Агенцијата и какви се проекти води, а особено се задржа на темата повлекување финансиски средства од европските фондови како и добро подготвените проекти за аплицирање кои се единствена гаранција за одобрување на тие средства.

Директорката пак на Центарот за развој од Пелагонија, Емилија Героска им ја претстави на присутните Пелагонија и проблемите со кои секојдневно се сретнуваат во својата работа и се заблагодари на гостопримството, како и на дадената можност да чујат нешто повеќе за активностите на Задарската жупанија.

Мирјана Мајиќ изрази голема благодарност до жупанот Зрилиќ за поканата да присуствува на вака важен настан за двете држави, како и за досегашната успешна соработка која секогаш донесува добри резултати.

Елена Кипровска Кнежиќ

Песна и вино за Денот на независноста

Го богата трпеза, весели гости и по некоја песна, МКД „Билјана“ го прослави Денот на независноста на Македонија на 8-ми септември. Во просторијата на Друштвото се дегустираа прави македонски специјалитети подготвени од членовите и се пиеше добро македонско вино, и тоа сè по повод овој државен македонски празник кој нè прави сите горди да бидеме она што сме – Македонци.

За време на прославата претседателката Мирјана Мајиќ кажа неколку зборови во врска со празникот и истакна колку сме богати што потекну-

ваме од една толку убава и посебна земја, а во исто време сме дел од прекрасната Хрватска, а сега веќе и од ЕУ. Исто така, таа ја потенцираше важноста на постоењето на македонските друштва во Хрватска, како амбасадори на македонската култура и традиција и изрази желба

тие да траат и да бидат сплотени како што Македонците во Македонија имаат потреба да бидат во овој тежок период. Членовите со насмевки на лицето евоцираа спомени од својата младост и деновите поминати во својата татковина. Мајиќ и посака на Македонија што поскоро да ги реши прашањата и проблемите во кои се наоѓа изминативе години и што поскоро да им се придружи на хрватските пријатели во Европската унија. Сите присутни наздравија во тоа име. Среќен ти роденден Македонијо!

Е. К. К.

Новите песни на Рабузин и Мајиќ пред задарската публика

Промоција на две збирки песни во рамките на „Десетите денови на македонската култура“ се случи во Задар на 4 октомври во просториите на Научната библиотека. Се работи за две Македонки кои се дел од македонските друштва од Задар и Загреб, две дами и поетеси, Анка Рабузин и Мирјана Мајиќ. Промоцијата во организација на МКД „Билјана“ пред гостите ја отвори Мирјана Мајиќ со неколку воведни зборови каде се заблагодари за посетеноста, а исто така искажа и благодарност до рецензентите на збирките песни, проф. д-р Васил Тоциновски и проф. д-р Борислав Павловски, кои од оправдани причини не беа присутни на промоцијата. Таа, откако ја претстави гостинката од Загреб Ана Рабузин и препушти на секретарката на МКД „Билјана“, Елена Кипровска Кнежиќ, да ја прочита рецензијата од проф. д-р Васил

Тоциновски на нејзината збирка „Песни од душа“.

Тоциновски со топол тон ги опишал песните на Мајиќ и ги окарактеризирал како чувствителни, носталгични, но и оптимистични. Присутните ја почувствуваа посветеноста на Мајиќ кон своите најблиски за кои има напишано по некоја песна. Таа со голема чувствителност зборува за своите две татковини Македонија и Хрватска, но и за својата внука Леа, за својата пријателка Надица Жампера, а во една од песните на некој начин се исповедува во врска со нејзината болест и искажува благодарност на луѓето кои и помогнале во тој момент („Ангели во мојот живот“). Мајиќ прочита три песни од својата збирка: „За твојот 18-ти роденден Леа“, „Бура во душата“ и „Тоше“. Публиката полна со позитивни зборови за збирката и честитаа на Мајиќ за оваа толку искрена и топла збирка песни која го заслужува насловот кој го носи „Песни од душа“. Откако беше прочитана и рецензијата на проф. д-р Павловски на збирката песни на Рабузин „Сонце“, каде тој зборува за чувствителноста со која се одликуваат песните на поетесата додека зборува за теми поврзани со родниот крај, со новоизбраниот дом или пак за

љубовта кон својот избраник, Мајиќ ја покани својата колешка и гостинка да прочита неколку песни од својата збирка.

Гостите имаа прилика да ја чујат емотивната, но и полна со позитивна мисла „Животот продолжува“ во која авторката испраќа еден универзален совет за успешен живот во кој не смееме да се оптоваруваме со негативните збиднувања од минатото, бидејќи и онака животот продолжува. Прочитана беше и „Има нешто“, но и песната „Име“ од збирката „Избор песни на македонски автори од Хрватска“ за името на Македонија во која Рабузин со убав збор ги поканува „пријателите“ на Македонија да се откажат од своето апсурдно барање за промена на името. Гостите препознаа хармонија, топлина и оптимизам во песните на авторката. Посебно беа воодушевени од изборот на темите кои таа ги обработува во збирката. На големо задоволство на присутните, двете авторки по завршувањето на промоцијата им подарија и потпишаа по една своја збирка, но и останаа да поразговараат со нив на теми од нивните дела или пак од секојдневието.

МКД „Билјана“ за гостите приготви и закуска која беше попатена со убаво дружење.

Елена Кипровска Кнежиќ

МКД Илинден настапи во Вишково

Културно уметничкото друштво *Извор* традиционално го одбележува денот на заштитникот Св. Матеј на општина Вишково, Риека. Во таа чест и годинава на 22 септември се одржа Седмиот фолклорен фестивал *Вишковско прело*. Дефилето на учесниците што протече точно напладне го привлече вниманието на домаќините и на бројните гости со богатството на носиите и со нивната неповторлива убавина. Под шатор специјално поставен за таа цел, во 13 часот почна одбележувањето

со учество на десет друштва од Хрватска, Словенија и Австрија. Меѓу поканетите беше и фолклорната група на МКД *Илинден* од Риека. Играорната група под водство на Марјан Митев,

со изведбата на *Овчарка* ја воодушеви публиката. Тоа расположение го дополни и пејачката група со нејзиниот водител Јуре Ружиќ на чии изведби *Јовано Јованке*, *Праша ли Тинке мајката* и *Како што е таа чаша полна со вино* се приклучи и гледалиштето. Убавите и атрактивни кореографии, шарените носии и високото изведувачко ниво на игроорците и на музичарите ги плени срцата на многубројната публика.

В. Т.

Еден сликар, две татковини

Деновите на македонската култура во Риека свечено беа отворени на 23 октомври во МКД „Илинден“. Чудесно беше совпаѓањето со Денот на македонската револуционерна борба. Манифестацијата која што ќе трае до крајот на годината почна со отворање на ликовна изложба од Никола Гроздановски, еден од втемелувачите и прв претседател на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска. На бројната публика и се обрати и го честиташе македонскиот државен празник долгогодишниот пријател и почесен член на МКД „Илинден“ Миљенко Магдиќ, некогашен раководител на Одделението за култура на Град Риека.

Домаќин на вечерта беше професорот Васил Тоциновски, кој и говореше за ликовното творештво на авторот. Станува збор за уметник кој зад себе има

350 самостојни изложби и уште толку групни излагања и настапи на ликовни колонии во земјата и странство. Насловот „Еден сликар, две татковини“ децидно го одредува тематскиот круг. Изложените акварели со восхит и поетски занес ги регистрираат пејзажите од двете татковини – Македонија и Хрватска. Со прецизноста и строгоста на линијата се формираат сликите како надворешен ефект кој окоото и најнапред го регистрира. А меките и пријатни гами говорат за душата на човекот и за неговите градби. Тоа се куќи кои биле градени по мера на субјектот како објекти достоини за живот на човекот. Во акварелите од урбаната или руралната околина, забележувањата покрај морскиот или езерските брегови дишат со непосредност и убавина кои на најверлив начин говорат за широката словенска

душа. Сликаторот го воспева трудот како единствена мера за човекот. Тоа се рибарите со чуните и мрежите или пак прегрбените жетвари во плодното поле.

Изложбата ќе биде отворена до крајот на 2013 година.

Вечерта започна со настап на музичкото трио: Маја Вељак, виолина, Валтер Вељак, контрабас и Хрвоје Бутер, гитара. Нивните изведби на дела од домашната и светската музичка литература предизвикаа посебно внимание. Со бурни ра-

коплескања беа поздравени и на крајот од вечерта кога ја изведоа и популарната песна „Македонско девојче“. Деновите на македонската култура со бројни приредби од областа на театарот, музиката, книжевноста, етно изложба, божиќно-новогодишна програма за најмладите и посебно со предавањето на проф. Горан Калофера за Александар Македонски ќе ги исполнуваат термините во ноември и декември 2013 година.

В. Т.

Традиционалната 17. по ред Етно смотра во Риека се одржа под мотото *Богатство е да се живее во заедништво* на 28 и 29 септември. Првата вечер чиј домаќин беше Заедницата на Италијанците беше

резервирана за пејачките групи. Во програмата учествуваа Бошњачката национална заедница во Приморско-горанската жупанија, Националната заедница на Црногорците во Риека, а гости беа познатиот

Богатство е да се живее во заедништво

солист Ален Полич и вокалната група *Виника* од Медана, Словенија. На почетокот од вечерта настапија солистката Катја Будимчиќ и МКД *Илинден*. Таа е познато и мошне ценето име од естрадата, а е добитничка на бројни награди и признајнија. Облечена во македонска народна носија во придружба на гитара од Јуре Ружиќ и на хармоника од негов пријател, ја исполни

познатата македонска песна *Елено ќерко*. Публиката ја поздрави со воодушевување и со долготрајни скандирања.

Втората вечер се одржа во Чешкиот дом *Масарик* со настап на фолклорни групи. Игроорците на МКД *Илинден* кои беа четврти, имаа прекрасен настап со кореографијата *Игри сред село*.

В. Т.

Македонско-хрватски книжевни, културни и јазични врски

Традиционалниот Четврти меѓународен научен собир *Македонско-хрватски книжевни, културни и јазични врски* се одржа од 27 до 29 септември во македонскиот туристички бисер Охрид. Домаќин беше Институтот за македонска литература при Универзитетот *Св. Кирил и Методиј* во Скопје. Првата средба се одржа во 2006 година, во Риека, во организација на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Риека. Отпечатени се три зборници кои претставуваат не само извонредно сведоштво за сработеното, туку се богатство и за идните научни истражувања и толкувања. За потребата од ваква комуникација и соработка најдобра потврда се бројните референти од македонските универзитетски центри во Скопје, Штип и Тетово и од Риека, Загреб, Осиек и Пула од хрватската страна.

По свеченото отворање во пленарната седница беа поднесени искажувања од Горан Калоџера, Златко Крамарик и Јелена Лужина. Во наредните два дена собирот работеше во пет секции. Во првата секција беа

третирали прашања од областа на историјата и на јазикот од најдревни времиња до денешни дни. Притоа посебно беа истакнувани контактите и влијанијата меѓу Македонија и Хрватска. Она што се нивна карактеристика и посебност, а уште повеќе нештата кои се заеднички и ги зближуваат двата народа. Културолошките теми ја исполнија работата на третата секција со акцент на македонско-хрватските преплетувања кои се извонредно богати и претставуваат редок пример на успешна и долгорочна соработка.

Работата на Собирот ја проследуваме хронолошки. Современата или модерна книжевна продукција и новите книжевни теории предизвикаа посебен интерес во втората секција. Литературата од 19. и од 20. век ја исполни работата на четвртата секција, посебно обрнувајќи внимание на книжевните жанри. Вака поставените теми на најверлив начин ги проследија традицијата и континуитетот во двете национални литератури. Медиумите толкувани од различни аспекти ја покажаа

и нивната натамошна потреба и функција во афирмирање на културните вредности на поширок регионален простор.

Литературата, драмата како нејзин составен дел и преводот беа теми во шестата секција. Во богатата содржина на Собирот се случија и повеќе промоции на новоизлезени книги. Тука секако посебно сакаме да ги одбележиме и двете изданија на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска. Тоа се монографските трудови *Македонскиот 19-ти век* од Горан Калоџера и *Егзилот во македонската книжевност* од Борјана Прошев-Оливер. И книгата *Политика, Култура, Идентитет* од Златко Крамарик и Ангелина Бановиќ-Марковска и зборникот *Прв, втор, друг јазик: хрватско-македонски споредби* се бават со македонско-хрватските врски.

Учесниците на Собирот упатија пораките кои се и единствен аманет за долг век на настанот кој и во иднина ќе гради мостови на пријателство, доверба и соработка меѓу македонскиот и хрватскиот народ.

Васил Тоциновски

Вредносна критичко-есеистичка книга

Новата книга „Пурпурни дождови“ од Васил Тоциновски на најубав начин претставува своевидно дорекување на неговите претходни дела: „Зборот на времето“, „Волшебности на зборот“, „Времето го нема“, „Кон трајните вредности“, „Мост од суница“ и „Умни книги“

Новата книга *Пурпурни дождови* од Васил Тоциновски донесува шеесет критичко-есеистички текстови и таа е аргумент повеќе за повеќедецениската активна критичарска дејност на овој поет, раскажувач и романсиер, книжевен историчар, критичар и есеист, автор за деца и млади, учебникар, антологичар и преведувач. Станува збор за текстови создавани и публикувани од 1974 година до денеска во повеќе домашни и странски списанија. Книгата на најубав начин претставува своевидно дорекување на неговите претходни дела: *Зборот на времето*, *Волшебности на зборот*, *Времето го нема*, *Кон трајните вредности*, *Мост од суница* и *Умни книги*. Она што е карактеристично е авторовиот концепт да создаде книга за медиеранската литература. Во

неа аналитички и со конкретни вредносни толкувања се разгледуваат автори и дела од современата македонска, албанска, бугарска, српска, хрватска, а завршните десетина наслови се однесуваат на американската и англиската книжевност.

Васил Тоциновски не ги дели авторите по генерациски и стилски припадности, а неговата преокупација се тематските и естетските вредности на едно дело. Исто така, со подеднакво љубопитство пишува за поезијата и прозата, книжевноста за деца и млади, за драмата, книжевната историја и теорија, публицистиката. Би ги одвоиле текстовите за Харалампие Поленаковиќ, Живко Чинго, Драги Аргировски, Горјан Петревски, Радован П. Цветковски, Љерка Тот Наумова, Ката Мисиркова Руменова. Меѓу темите во книга-

та се одвоени и страници за македонско-хрватските книжевни врски. Се разгледуваат *Изборот песни на македонски автори од Хрватска* приреден од Елизабета Петровска, мемоарскиот ракопис *За нашето македонствовање* од Владимир Апостолски, стихозбирката *Песни од душа* на Мирјана Мајиќ, поетскиот избор *Нок со боја на вино* од Весна Мицулиниќ Прешњак и дебитантската стихозбирка *Јазик на љубовта* од Викторија Ѓорѓевска.

Новата книга на Васил Тоциновски *Пурпуни дождови* како и неговите досегашни објави, се одликува со убав стил и негуван јазик, децидни пораки и вредносни мери, па едноставно и со задоволство се чита.

В. Т

Македонски филмови во Сплит

По неколкугодишни настојувања на македонските асоцијации од Сплит да организираат за сплитската публика квалитетно прикажување на македонските филмови, нивната желба конечно се реализира. Но, би било чесно да се укаже дека најголемиот дел од орга-

низацијата на овие „Денови на кинотеката на Македонија“ во Сплит ја презеде кинотеката „Златна Врата“ од Сплит и нејзиниот раководител Владо Ерцеговиќ.

Како докажан пријател на сплитските Македонци од МКД „Македонија“, веднаш ги вклучи во организацијата на овој голем културен настан за град Сплит. Освен директорките на кинотеката на Македонија и на Хрватска, на свеченото отворање беше и началничката за култура на Град Сплит, Маја Муниврана.

Службеното отворање на „Деновите на кинотеката на Македонија“ беше на 22 септември оваа година со настапот на пејачкиот хор на МКД „Македонија“ кој изведе неколку македонски староградски песни, а за значењето на овој на-

стан зборуваше Владо Ерцеговиќ. Тој истакна дека посебно задоволство му е што првото прикажување на филмови во нова 3D дигитална техника во оваа кинотека е со македонски филмови, меѓутоа режирани и од хрватски автори. Честа на првенецот на овие Денови, му припадна на филмот „Три Ани“ во режија на Бранко Бауер, ново дигитално реставриран во соработка на двете кинотеки на Р. Македонија и Р. Хрватска.

Двете делегации, на кинотеката на Р. Македонија и Р. Хрватска ги посетија и просториите на МКД „Македонија“ Сплит каде се задржаа во пријателски неформален разговор со сплитските Македонци и Македонки, при што ветиле дека оваа успешна соработка ќе продолжи и натаму.

Биљана Митревски

Ревиија на мали книжевности – Македонија

Со овој книжевен фестивал хрватската јавност запозна десет млади современи македонски автори, а изборот го направи познатиот писател д-р Венко Андоновски

Деветтиот по ред книжевен фестивал *Ревиија на мали книжевности* кој го организира Здружението за промоција на култура *Културтрегер* и загрепскиот книжевен клуб *Букса*, оваа 2013 година беше посветен на млади современи автори од Македонија. Правилата на Ревиијата налагаат авторите да не бидат постари од 40 години, да се познати и афирмирани во земјата што ја претставуваат и нивните дела да не се објавувани на хрватски јазик. За оваа прилика, авторите, вкупно десет, ги одбра универзитетскиот професор и писател, д-р Венко Андоновски.

Фестивалот се одвиваше две вечери, на 17 и 18 октомври. Првата вечер на отворањето, по одличниот настап на хорот *Чипкице* со интерпретација на три македонски народни песни, меѓу кои беше и легендарната *Јовано, Јованке*, проф. д-р Венко Андоновски и книжевниот критичар Круно Локоитар учествуваа во разговорот што го модерни-

раше Миљенка Буљевиќ. Тие ги претставија основните карактеристики на современата македонска книжевна продукција во споредба со хрватската, како и на постмодернизмот. Меѓу другото, Андоновски објасни дека изборот на авторите за Ревиијата го направил така што, пред сè, бирал автори што тестираат различни жанрови и ги поместуваат границите на истите тие жанрови кон некои нови вредности во книжевноста.

По интересниот и динамичен разговор, вечерта продолжи со читање поезија на универзитетскиот професор и лауреат на поетската награда *Браќа Миладиновци* на Струшките вечери на пое-

зијата, Владимир Мартиновски и поетот, книжевен критичар и антологичар на младата македонска книжевност, Иван Антоновски. Посетителите, меѓу кои имаше и Македонци и Хрвати, почитувачи на македонската книжевна реч, во до последното место исполнетата *Букса* беа најимпресионирани кога Мартиновски со музика на тамбура и кавал го придружуваше поетското читање на Антоновски.

Втората вечер се претставија поетесата д-р Калина Малеска, професор, преведувач и асистент за книжевност на Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет во Скопје и драмскиот автор и

прозаист, главен уредник во скопската издавачка куќа *Антолог* и уредник на електронското списание *Репер*, м-р Жарко Кујунџиски, инаку добитник на бројни награди меѓу кои и наградата *13 Ноември*. Со нив разговараа нивните хрватски колеги Едо Поповиќ, Ивана Симиќ Бодрожиќ и Динко Телекан.

Две вечери, проткаени со пријатно книжевно-музичко дружење на вљубениците во книжевноста уметност. Читањето на поезијата беше проследено со проекција на превод на хрватски јазик. Освен на присутните автори, во публикацијата на Ревиијата објавени се и избрани дела на Јовица Тасевски-Етернијан, Снежана Младеновска Анѓелков, Звонко Танески, Румена Бужаровска, Игор Крајчев и Андреа Јанковски, преведени од студентите на јужна славистика при Филозофскиот факултет во Загреб. Фестивал достоин за секоја пофалба.

Е. Петровска

Фестивал на поезија на националните малцинства

Традиционалниот 7. *Фестивал на поезија на националните малцинства* во Приморско-горанската жупанија во организација на Демократската заедница на Унгарците се одржа на 19 октомври во Риека. Во пријателска и творечка атмосфера со по две песни авторите говореа на унгарски, руски, македонски, италијански, црногорски, српски, чешки и ромски

јазик. Домаќинка на вечерта беше поетесата Ева Виола. Како претставници на МКД *Илинден* настапија Васил Тоциновски и Фари Ибраимовски. Учесниците ги искажаа не само своето задоволство, туку и потребата вакви средби на националните заедници да се одржуваат почесто. Тие се дел од современа Европа чија рамноправна членка е и Хрватска, истакна доајенот на

риечките творци Ѓакомо Скоти, од Заедницата на Италијанците. Пишаниот збор не е само сведоштво, туку и најдобар показ на различностите и на националните културни богатства кои се дел од секоја држава и се вредности на нејзините современост, традиција и континуитет.

В. Т.

Меморија, помеѓу впечаток и отпечаток

На 3 септември 2013 година во Галеријата „Карас“ во Загреб, беше отворена изложбата на колаборативниот проект „Меморија, помеѓу впечаток и отпечаток“ што го изработија и претставија Ирена Пејовиќ, родена Којкова, ликовен уметник од Македонија и Ана Сладетиќ од Загреб. На Пејовиќ ова и е прв колаборативен проект и воедно прва изложба во Загреб. Таа специјално за отворањето дојде од САД, каде живее последните 14 години.

Пејовиќ и Сладетиќ се запознале за време на гра-

фичката колонија „Софија“ во Богданци, Македонија во 2011 година. Ја продолжуваат и понатака нивната комуникација и се одлучуваат да создадат заеднички проект. „Колаборативните проекти се исклучително важни за регионот и со овој проект би сакале да ги поттикнеме и другите уметници и поединци да ги отворат своите порти за споделување на искуства и знаења, за да се промовира културниот раст и конечно, економскиот раст. Со тоа младите уметници ги прошируваат своите хоризонти и се отвораат кон ново, отворено размислување.“ – објаснува Пејовиќ.

На изложбата, Ирена и Ана ја презентира меморијата на ме-

сто, објект или предмет во нејзината сегашна, физичка форма. Збирката на дела на Пејовиќ се графички, монотипни на оризова хартија, во кои користи нетрадиционална техника и медиум – коса. Таа косата ја валка во боја и потоа ја печати на хартијата. Делата на Сладетиќ вклучуваат видео презентација и цртежи на хартија, и зборуваат за меморијата како трансформација од ментална и визуелна во физичко искуство. Ана ја задржува „меморијата“ од едно место, во овој случај Големiot сид на Кина, со тоа што прави цртежи на хартија со земање отпечатоци од самиот сид, момент кој традиционално би го зачувале во сеќавање со правење на фотографија.

На оваа изложба, присуствуваа и претставници од Заедницата на Македонците во РХ и МКД „Охридски бисер“, кои ја запознаа младата македонска уметничка со активностите на Македонците во Хрватска.

Е. Петровска

Признание за карикатура

На 5 јуни 2013 година во предворјето на Градската управа на Град Загреб, а во организација на ХУНА ДОО, се одржа „7. Меѓународен загребски салон на автокариатура 2013 год.“ со изложба на тема „Авто-школа – автомобилот наш

секојдневен“, по повод 115-годишнината од појавата на првиот автомобил во Хрватска. На манифестацијата учествуваа 176 автори-кариатуристи од 39 земји со 286 карикатури, меѓу кои беше и познатиот македонски карикатурист Мирослав Георгијевски, кој за својата карикатура „Без наслов“ беше добитник на Првото посебно признание што го доделува „Уника осигурување“.

7. Салон и изложбата свечено ги отвори градоначалникот на Град Загреб, Милан Бандиќ, а на присутните меѓу кои беше и потпретседателот на Заедницата и претседател на МКД „Охридски бисер“, Благој Штерјов, им се обрати и авторот

на проектот, Ивица Палатинуш. Главната награда, гран-при, ја поделија Лука Лугатор од Црна Гора и Јанко Бучар од Хрватска, додека призерството во името на Георгијевски го прими советникот при амбасадата на РМ во РХ, Петар Чулев.

Е. П.

Потсетување на многувековното македонствување

Централната прослава на 8 Септември – Денот на независноста и државноста на Република Македонија годинава се одржа на 7 октомври во Риека. Нејзини организатори беа почесниот конзул на Р. Македонија во Риека, проф. д-р Горан Калофера, во соработка со Советот на македонското национално малцинство за Град Риека, претставникот на македонското национално малцинство во Приморско-горанската жупанија и МКД *Илинден*. Салата на македонските организации беше претесна да ги прими сите гости и пријатели. Меѓу нив беа: Петар Чулев, советник при македонска-

та Амбасада во Хрватска, Томе Апостолоски, претседател на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, Орце Ламбевски, претседател на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, високи претставници од Приморско-горанската жупанија, од националните заедници на Словенците и на Србите, од македонските друштва во Загреб, Пу-

ла и Задар, од општествено-политичката и академската риечка заедница.

По изведување на хрватската и на македонската химна, свеченоста ја отвори и ја водеше Здраве Зафиров, претседател на Советот на македонското национално малцинство за Град Риека. Предавање за државниот македонски празник одржа почесниот конзул на

Македонија, проф. д-р Горан Калофера. Вдохновено и аргументирано тој говореше за многувековното македонствување. Тој посебно ја истакна соработката меѓу двете држави Македонија и Хрватска, како и онаа со градот Риека и со Приморско-горанската жупанија.

Свеченоста беше крунисана со настапот на пејачката група на МКД *Илинден* што гласно го прифатија сите присутни. Спонтано потоа се заиграа македонските ора, не само како дел од традицијата и непокорот на Македонија, туку и како повик на пријателство меѓу народите и државите.

Васил Тоциновски

ПАВЛЕ МИЉОВСКИ

Моја Македонија

„**М**оја Македонија“ беше темата на изложбата уметнички фотографии на Павле Миљовски што се одржа на 4 октомври 2013 година во Музејот на Пригорје во Сесвете. Организатор на изложбата беше академскиот сликар Томислав Дилбер, а фотографиите ги претставија директорот на музејот Владимир Сокол и кураторот проф. Јосип Херцег.

Павле Миљовски е роден во 1940 година во Ресен. Живее во Загреб, работи на Шумарскиот факултет, а фотографирањето му е хоби и голема љубов. Оваа

му е трета изложба по ред и опфаќа опус на фотографии од Битола, Дебар, Кратово, Крушево, Охрид, Прилеп, Ресен, Скопје, Струга, Тетово и други места и мотиви од Македонија.

Томислав Дилбер за Миљовски вели дека му се допаѓа неговата спонтаност и непосредност во комуникацијата, изборот на теми и мотиви, особено инспирацијата од природата и љубовта кон неговата родна татковина. Овој искусен мајстор на фотографијата призорите ги обработува на реален начин, но сентиментално и продуховено.

- Нашиот Павле во сите фотографии од родниот крај, од величествената архитектура на куќите од камен, црквите, до убавите пејзажи, го осликува својот интимен свет, и тој свет станува и наш, близок и длабоко присутен во секој од нас – истакна проф. Херцег.

Меѓу посетителите на изложбата беа и советникот при македонската Амбасада во РХ, Петар Чулев, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Орце Ламбевски и претседателот на Советот на МНМ за Град Загреб, Томе Апостолоски. Отворањето го збогати и пејачката група „Моми бисерни“ при МКД „Охридски бисер“, кои под водство на Сафиудин Алимоски исполнија неколку македонски народни песни. Прекрасната вечер ја овековечи и самиот Павле Миљовски, кој за цело време не го испушташе фотоапаратот од рацете. Можеби тоа ќе му биде поттик за некоја нова скоро изложба.

Е. Петровска

Сплитски Македонци на Саем во средновековен Шибеник

Трета година по ред престижната хрватска меѓународна манифестација „Саем во средновековен Шибеник“ се одржува со учество на македонски претставници. Годишна претставници беа сплитските Македонци со МКД „Македонија“, кои настапија во свечениот дел на манифестацијата што се одржа на 8 септември. Отворањето беше организирано на елитната локација

Фолклорната група „Македонија“ со сплетот ора „Водарки“

„Четири бунари“, каде пред домаќините и гостите фолклорната група „Македонија“ и оркестарот „Македо“ изведоа пригодна програма, претставувајќи сплет македонски ора и песни со кои ја воодушевија публиката. Настапот се одржа по повод одбележувањето на Денот на независноста на Република Македонија, а претставниците од Сплит покажаа дел од бо-

гатата македонска традиција и фолклор. Македонски песни пееше Ксенија Варводиќ Периш, македонска снаа, инаку, на шибенската публика позната по настапите на Фестивалот на шибенска канцона и далматинска шансона.

За продлабочувањето на културните македонско-хрватски врски, на свеченото отворање зборуваше членот на

Советот за национални малцинства на Република Хрватска, Ангел Митревски, кој изрази особено задоволство што се поканети македонски претставници. Митревски оствари средба и со заменикот градоначалник на Шибеник, Никица Пенџер.

Инаку, на меѓународниот саем во средновековен Шибеник учествуваа гости од Германија, Италија, Унгарија, Словенија... Ми-

натата година за 8 септември, на истиот настан, концерт одржа оперската пејачка Дешира Амети од Македонската опера и балет, а пред три години на меѓународната манифестација учествуваа претставници од најмодерната македонска винарија „Стоби“, кои освоија пет признајнија и беа апсолутни победници во „Кулинарската битка“.

М. Г.

Нов циклус предавања за здрава храна

Поради големиот интерес што го предизвикаа сериите на предавања во МКД „Македонија“ на познатиот нутриционист од Сплит Денис Борош во пролетта оваа година, на 17 октомври започна уште една серија предавања.

Дека темата „Здрава храна и здрава прехрана“ со осврт на

крвните групи е мошне актуелна, веруваа и членовите на МКД „Македонија“ и самиот Борош, но дека големата сала на МКД „Македонија“ ќе биде исполнета до последно место не очекуваа ни во најсмелите прогнози. Освен тоа, медиумски се добро попатени, па овие предавања на некој начин ги промовираа

и просториите на сплитските Македонци, каде „секој четврток попладне се случува нешто ново и интересно“.

И во новиот циклус на предавања Борош ги изнесе најновите сознанија од областа на прехраната, категоризацијата на различни видови на прехранбени артикли, како и од областа на лекувањето на одредени болести и нивното спречување со соодветен начин на прехрана. По прв пат на последното предавање сите заинтересирани слушатели имаа можност да ја купат целата колекција од четири книги која неодамна излезе од печат „Дени Борош – Прехрана и соодветни крвни групи“. Посебна чест и задоволство беше за сите нас што токму ова промоција се одржа кај нас, во нашите простории, кои сè повеќе и повеќе Сплиќани ги чувствуваат како свои.

Б. М.

Богослужба во чест на Св. Злата Мегленска

Две децении од формирањето на првата Црковна општина на просторот на бивша Југославија

По повод одбележувањето на празникот на нашата заштитничка „Св. Злата Мегленска“ во Загреб се одржа вечерна Богослужба на 26 октомври, на која во сослужение со свештеникот Кирко Велински богослужеше и ѓаконот од Република Македонија, Сашо Целески. Со својата присутност и пеење на Богослужбата, машкиот богословски хор од Македонија „Квартет“ го увеличаа овој празник.

По вечерната Богослужба, на присутните верници им се обрати претседателката на Црковната управа, Јулијана Кениг, која од името на верниците, Управниот одбор и лично име, на отец Кирко Велински му го честита 10-годишниот јубилеј и му посака уште долги години успешна работа на нивата Господова. Им се заблагодари на присутните верници и гости на Богослужбата и ја прочита историјата на формирањето на нашата Црковна општина.

- Вечерва се собравме да и одадеме почит на нашата заштитничка „Св. Злата Мегленска“, да го одбележиме нејзиниот ден, а воедно и да ја одбележиме 20-годишнината од основањето на МПЦО „Св. Злата Мегленска“ затоа што во 1993 год. со благослов на Св. Архиепископски синод на МПЦ е даден благослов за регистрирање на МПЦО „Св. Злата Мегленска“, прва Црковна општина на територијата на бивша Југославија, чиј што прв претседател беше Тома Прошев, потсети Кениг.

Таа додаде дека ја одбележуваме и 10-годишнината од потпишувањето на договорот помеѓу Владата на РХ и МПЦ во Р. Хрватска, врз основа на кој ни е пратен првиот редовен свештеник протојереј Кирко Велински кој од своето доаѓање, со своето несебично залагање ги остварува духовните потреби на

сите верници не само во ЦО „Св. Злата Мегленска“, туку и во останатите црковни општини во РХ. До неговото доаѓање, од 1993 до 2003 година, Македонците имаа можност да присуствуваат само на светите литургии за големите христијански празници Божиќ и Велигден, кога доаѓале свештеници од Македонија.

- Првата Богослужба е одржана во 1992 година во Грkokатоличката црква „Св. Кирил и Методиј“ на Горњи град, а од 1995 година доделена ни е црквата „Св. Рок“, на времено користење додека не изградиме своја црква, а чија градба е многу извесна и во најскоро време очекуваме да го прославиме поставувањето на нејзиниот камен темелник. Во таа смисла морам да истакнам дека досега е изоден голем дел од патот кон таа наша света цел. Имено, во 2008 година од градот Загреб купивме градежна парцела од 711 м² чии сме сопственици, а во април оваа година добивме градежна дозвола и ги плативме комуналните придонеси во износ од 450.000,00 куни, и сега само ни преостанува финансиски да се организираме и консолидираме за да собереме пари и да почнеме со нејзината градба, додаде Кениг.

Потоа има беа доделени благодарници на присутните гости за нивниот голем придонес за соработка со нашата Црковна општина и тоа на д-р Звонимир Куречкиќ, пребендар на првостолната црква загребачка,

монсињор Звонимир Секелј од жупата „Св. Блаж“, Стипе Зеба, водител на кабинетот на градоначалникот Милан Бандиќ и Фрањо Дубровиќ, секретар на комисијата за верски заедници при Владата на РХ. Претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Орце Ламбеовски, со своето присуство ја збогати прославата при што од името на Заедницата додели благодарници на Црковната Општина „Св. Злата Мегленска“ и на парохискиот свештеник протојереј Кирко Велински за несебично залагање, придонес и афирмација на Заедницата.

Кумови за оваа година беа Виолета Матраковска и Андреас, а за следната година желба за кумство изрази Калијана Дукиќ.

Другиот ден се одржа света литургија на која покрај парохискиот свештеник и ѓаконот Сашо Целески сослужеше и отец Митко Газинкоски, парохиски свештеник на МПЦ во Република Словенија, а кои ги пратеше богословскиот хор со своето милозвучно и велелепно пеење. По завршување на Литургијата, во организација на управата на Црковната општина се приреди трпеза на љубовта за сите присутни верници во дворот на црквата.

За многу години нека е празникот и Господ по молитвите на заштитничката на овој храм „Св. Злата Мегленска“ да ни дарува секое добро. Амин.

Отец Кирко Велински

АКЦЕНТСКИ ЦЕЛОСТИ

Два или повеќе зборови подведени под заеднички акцент претставуваат **акцентска целост**. Местото на акцентот во акцентската целост е определено според општо-то правило – на третиот слог од крајот на групата зборови. Во некои акцентски целости акцентот може да биде на вториот слог од крајот на групата. Акцентската целост најчесто е составена од:

1. два збора со сопствен акцент (акцентогени), кои во акцентската целост претставуваат еден поим (значење): *кисело_млеко; Гази_Баба;*
2. збор кој има сопствен акцент и клитика: *братучед_ми; дај_ми_ги.*

Во зависност од тоа како се распоредени членовите во акцентската целост составена од самостоен збор и клитика, изде-луваме:

- А. акцентски целости со енклитика;
- Б. акцентски целости со проклитика.

- Акцентски целости со негацијата ‘не’
 - а) Негацијата ‘не’ и глаголот што следува се подведуваат под заеднички акцент.
На пр.: *не_дојде, не_кажа, не_пее.*
Во овие примери акцентот паѓа на негацијата ‘не’, групата се изговара заедно, па дури многу често погрешно се пишува заедно (особено со често употребуваните глаголи: *може, сака, знае*).
 - б) Кога меѓу негацијата ‘не’ и глаголот има една или две кратки заменски форми, сите образуваат акцентска целост.
На пр.: *не_му_ја_даде, не_ни_го_зема.*
 - в) Кога по негацијата следува помошниот глагол ‘сум’ и тој влегува во акцентската целост.
На пр.: *не_сум_видел, не_сум_ја_видел.*
 - г) Кога по негацијата следува честичката ‘ќе’ и таа влегува во акцентската целина.
На пр.: *не_ќе_помине, не_ќе_ја_запомни.*
 - д) И честичката ‘би’ кога следува по негацијата, влегува во акцентската целост.
На пр.: *не_би_кажал, не_би_му_го_направила.*

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

Македонски јазик на радио во Хрватска

Студио во Сплит

Сплит – Емисијата „Македонски минути“ повторно се емитува на радио: Јадрански радио на 104.1 мегахерц, секој вторник од 17,30 до 18 ч. или на www.jadranskiradio.com со опција livestreaming. Водител Ангел Митревски. Минатата година „Македонски минути“ се слушаа на Радио КЛ Еуродром, во вторник од 9,30 до 10 ч.

Задар – Радио 057, недела од 16,30 до 17 ч. емисија „Македонска ура“, фреквенција 91 мегахерц или на www.057info.hr. Водители Мирјана Мајкиќ и Елвис Папиќ.

Студио во Задар

20 godina sa Vama AMPER SERVIS

Cvjetna 6, 10370 Dugo Selo

Ispostava: Čulinečka 52, 10000 Zagreb

Instalacije inteligentnih sustava-pametne kuće
Automatizacija, upravljanje i nadzor instalacija u građevinama
Izrada tehničkih riješenja instalacija

*Elektroinstalacije jake i slabe struje *Centralno i podno grijanje *Ventilacija i klimatizacija *Vodovod i odvodnja *Gips kartonski radovi *Elektrostatički podovi *Automatska zaljevanja
*Centralno usisavanje *PVC stolarija, inox i crna bravarija

Tel.: 01/2913-194, tel/fax. 01/2913-188, mob.: 0912230 077, 091 4771 777
E-mail: amper-servis@zg.t-com.hr

Direktor : Jonče Ilievski

Македонски ритми со Михаил Парушев

На 6 септември задарскиот клуб *Q Bar*, сега веќе докажан пријател на македонските изведувачи и музика, им го донесе на задрани Михаил Парушев – Мишко, еден од најлегендарните перкусионисти од овие простори од најпознатиот македонски бенд *Леб и сол*. Тој отсвири ритми кои ги натераа присутните да танцуваат во транс. По разговорот со менаџерот на клубот заклучивме дека публиката дефинитивно ги обожува македонските ритми и секогаш со нетрпение чека некој македонски изведувач да стапне на таа бина. Затоа клубот секогаш се труди да им приреди гостување на македонски артисти или пак едноставни „tribute“ концерти за добра забава.

Е. К. К.

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕНИ РЕКЛАМИ ВО “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

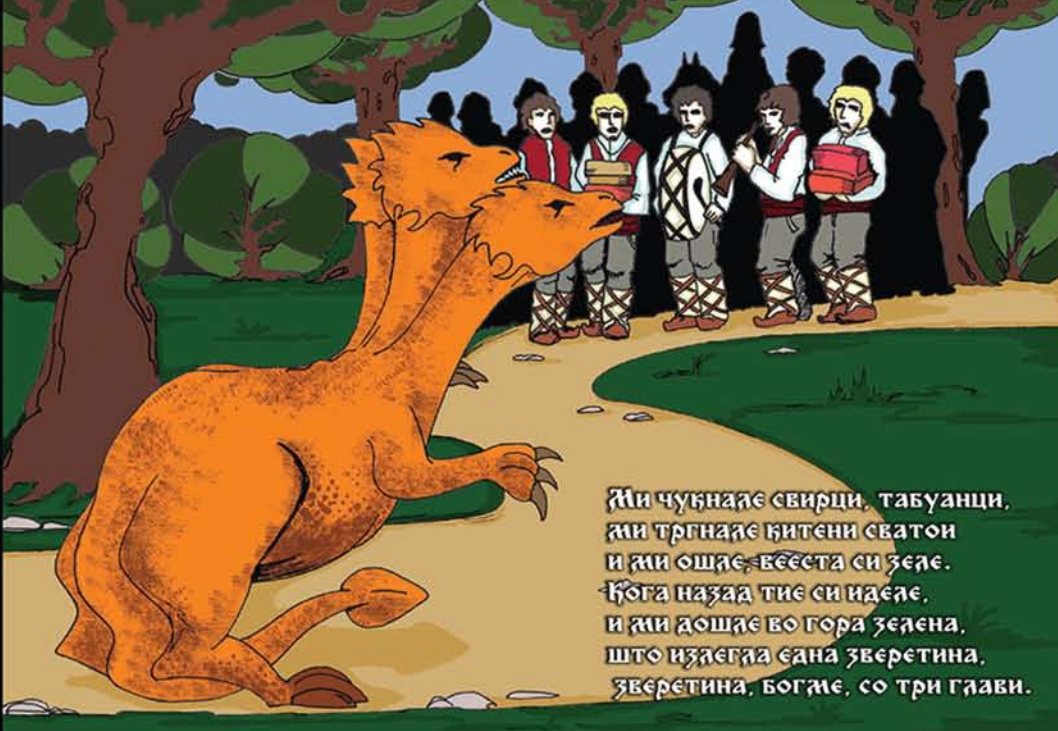
ПРЕТПЛАТА НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на Заедницата е: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804, матичниот број: 3805760, и личниот идентификациски број (ОИВ): 07739533563) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина (за 6 броја), изнесува 60 куни годишно, додека пак за странство, 120 куни годишно или 17 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

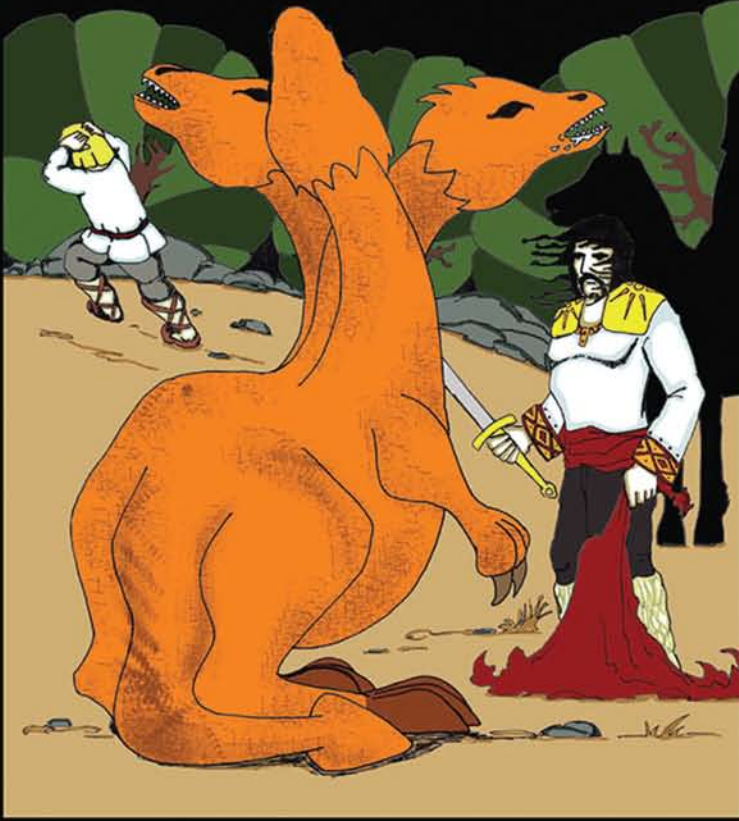
Ми чувнаае свирци, табуанци,
 ми тргнаае фитени сватон
 и ми ошае, вееста си зеае.
 Кога назаа тие си иаеае,
 и ми дошае во гора зеаена,
 што изаегла еана зверетина,
 зверетина, богме, со три глави.

Ја остајте, два
 маади девера,
 ја остајте маадата
 невеста, живи да се
 вие куртуанте!

Што запитиса фитени
 сватон, та им
 зеае оа сите
 дарон, најозади
 два маади
 девера, тие
 водат убава
 невеста.
 Зверетина
 невеста
 ми сажа,
 на девери
 она важа
 ребаа:

Се уплаши постара
 девера, си остави
 убава невеста,
 за живо тој
 да се куртуанса.
 Марко, Брате,
 не ми се уплаши,
 тој невеста
 не си ми остави,
 и невеста тој
 ми не си дава.
 Једи ми се
 зверетин наути,
 и се пушти
 Марка да загуви,
 Марко ми се
 јуначки бореше.

Сватонте оа скраја гвееае, сите ми
 се, богме, упрашиае, упрашиае и ми
 избегаае, сите дома у Реаја отишае,
 запитисае свирци, табуанци, ми
 вишнаае гаци ем попон, да ми пеат
 девер и невеста, та сеанае за душа
 да јааат, за невеста и маанот девер.

Зверетина со Марко се борел:
 три саати тојмо се бореле
 дури Марко зверетина
 кутнаа, му пресекоа
 до три зверски
 глави,

што му зеао сичките дарон, и отпуштиа три синцири
 робје: први синцир се маади момчиња, втори синцир
 се маади девојки трећи синцир старци ем старички.

Долината на кактусите во селото Клисуре, Демиркаписко

Кактуси во велешката околија околу клисурата Пешти и манастирот Св. Димитрија

МАКЕДОНСКИТЕ ДОЛИНИ НА КАКТУСИТЕ

Кактуси во атарот на пробиштипското село Долно Барбарево

Кактуси во село Драгобраште во Општина Виноца

Долините на кактусите се дел од многуте креации на природата која несобично и ги дарила на Македонија. Иако е добро познато дека кактусот е растение кое расте во пустинските делови на Мексико и САД, во Македонија како необичен природен феномен е пронајден на неколку места.

Особено е впечатлива Долината на кактусите која се наоѓа во близина на напуштеното село Клисуре, на околу 5 км јужно од градот Демир Капија. На јужната падина на висорамнината Краставец, еден посебен вид на цуцест кактус, кој како форма е многу редок, успеал да се прилагоди на тамошните природни климатски услови и да опстане, благодарейќи на влијанието на медитеранската клима од Егејот. Таа овозможила, според кажувањето на мештаните, кактусите да опстанат повеќе од 15 години и да се шират на сè поголем простор. Погледот кон ридот плени со шаренилото кое ја создава црвено-зелената прекривка на

малите линиски наредени растенија – зелени бодликави листови со црвени торбички во кои е сместено семето, а на лето расцутуваат и прекрасни жолти цветови. Кај нив цутењето трае долго и може да се повторува во текот на годината. Зачудувачки е што овие прекрасни билки преживуваат и во зима кога насираат над снежното белило.

Се верува дека семето од цуцестите кактуси е донесејо од птиците преселници кои се засолнуваат во блиските карпи каде е и живеалиштето на птиците грабливки – мршојадците. Селото Клисуре стана познато токму поради кактусите и ретките птици грабливки кои претставуваат природни услови за развој на алтернативен туризам. Последниве години е сè попосетена Долината на кактусите од домашни и странски туристи кои се восхитуваат од живописноста на овие ретки билки. Освен тоа, тука се наоѓа и пештерата Змејовец како една од

најубавите пештери во Македонија, со импозантно пештерско богатство.

И во атарот на пробиштипското село Долно Барбарево, како и кај селото Драгобраште во Општина Виноца, забележани се ридови полни со кактуси од родот „*Opuntia*“. Како и од каде стигнале и виеат овде, останува мистерија. Кактуси се видени и во околината на Велес, а ги има во карпестот дел околу Пешти и манастирот Св. Димитрија. Познавачите велат дека и во овој дел на Македонија кактусот е автохтоно растение кое само израснало, а не е засадено од човек.

Со оглед дека кактусот е една од билките која најбавно расте, од приложените фотографии јасно е дека на овие примероци им требало долго време да израснат и процутат. Поради тоа, за туристите се неповторливо доживување да ги посетат и да ја запознаат недопрената природа во овие краеве, како и ретките природни феномени необични за Македонија.

Е. Петровска

MYSTIC

VRANAC

Makedonija, zemlja toplih i srdačnih ljudi,
a bezbroj puta opjevana u tužnim pjesmama.

Makedonija, zemlja gostoprimstva,
a vjekovima želja raznih osvajača.

Makedonija, zemlja mirnih i plemenitih ljudi,
a domovina najvećeg ratnika u povijesti,
Aleksandra Makedonskog.

Makedonija, misteriozna od pamtivijeka,
a riječima teško opisiva.

Vranac Mystic će Vam na najbolji način
približiti vječitu tajnovitost Makedonije,
netaknutog bisera s juga Europe.

Najbolje poslužiti rashlađeno
pri temperaturi 12-14C

ezimit vino

Adresa: Tošo Arsov 36, 2 000 Štip, R. Macedonia

tel./fax: +389 (0)32 387 809

e-mail: filip@ezimitvino.com.mk

Predstavništvo u Hrvatskoj: Ezimit d.o.o., Brezovička cesta 38, 10 000 Zagreb

Tel: +385 1 65 39 587; Fax: +385 1 65 4 5398; Mob +395 98 92 17 909

e-mail: zeljko.misic@ezimitgroup.com

www.ezimitvino.com.mk